EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 176, 1 Eylül '97

Kolay başarının sınırları

Sermayenin temel ekonomik saldırı programının büyük bir hızla ve parça parça uygulandığı, yeni saldırı unsurlarının gündeme alındığı bir evreden geçiyoruz. Zam furyası, özelleştirmelerin hızlandırılması, SSK'nın tasfiyesi ve mezarda emeklilik dayatması, esnek çalışmanın yaygınlaştırılması vb. saldırılar birbirini izliyor. Saldırının ekonomik cephesi yeni hükümetin kuruluşuyla birlikte yeni bir güç kazanmış olsa da, tekelci burjuvazinin asıl başarısı siyasal cephededir. Burjuvazi Susurluk skandalıyla birlikte gizlenemez hale gelen pisliğin sorumluluğundan şimdilik kendini kurtarmakla kalmadı, üstelik bunu kendi imajını yenilemenin ve siyaset sahnesini yeniden düzenlemenin bir olanağına çevirdi. Bugün kapsamlı ekonomik saldırıları bu kadar kolay ve pervasız gerçekleştirebilmesinin gerisinde de bu siyasal etken vardır. Gerçek gündemlerin çarpıtılıp değiştirilmesi, kitlelerin şaşırtılması ve sendika konfederasyonlarının yedeklenmesinin gerisinde bu vardır. Düzen açısından, bu iki zorlu sürecin içiçe yürütülebilmesi açık bir başarıyı anlatıyor.

Düzen cephesinden yakalanan bu başarının sırrı, işçi sınıfı ve emekçi kitle hareketinin bugünkü zayıflığında ve önderlik bunalımında yatmaktadır. Bu zayıflık ve önderlik boşluğu ortamında burjuvazi yer yer toplumsal muhalefeti yedeklemekte, en azından hareketsiz kılabilmektedir. Bu tablo içinde sendika konfederasyonlarının dün "beşli inisiyatif", bugün ise Ekonomik Sosyal Konsey'de somutlanan ihanetinin özel bir payı var. Düzene böyle zorlu bir dönemde muazzam hizmetler sunan bu hainlerin, bu akılalmaz ihanet tablosuna rağmen yerlerini koruyabilmeleri ve tutumlarını sürdürebilmeleri, sınıf ve kitle hareketinin yaşadığı zayıflığın boyutlarını göstermektedir.

Anasol-D hükümetinin sermayenin açık pervasız bir saldırı hükümeti olduğu tartışmasızdır. Zaten hükümetin kendisi de bunu saklamıyor; "popülizm yapmayacağız" diye açık açık da ilan ediyor. Fakat, ayrıntılar ve üslup bir yana bırakılırsa, bu konuda Refahyol hükümetinden esasa ilişkin bir farklılık sözkonusu değildir bu alanda. Refahyol hükümeti de zamları otomatiğe bağlamıştı ve en hızlı özelleştirmeci olmakla övünebiliyordu. Tekelci sermayeye ve gerisindeki uluslararası finans merkezlerine yaranmak için altına imza atmayacağı saldırı programı yoktu. Bu cepheden bakıldığında, anlayış ve uygulamada herhangi bir yenilik yoktur, saldırı politikalarında bir süreklilik sözkonusudur. Bu yönüyle yeni MGK-TÜSİAD hükümeti, saldırıları gerçekleştiremeyen bir hükümetin yerine kurulmuş değildir. Ama, ekonomik saldırı programının hızlı, etkin ve en sancısız tarzda uygulanması amacı da dahil olmak üzere, temel politik tercihler, Refahyol'un yıkılıp yeni MGK-TÜSİAD hükümetinin kurulmasına yol açmıştır. Ve bu operasyon öylesine bir tarzda uygulanmaya konmuştur ki, "şeriata karşı laiklik" ekseni sayesinde, ekonomik saldırının istenen kapsam ve hızda uygulanabilmesinin koşulları da yaratılabilmiştir. Toplumsal muhalefetin sahte hedefler üzerinden saptırılıp yedeklenmesi sermayeye bu olanağı vermiştir.

Ağır bir politik kriz ortamında devrim ve kitle hareketi cephesinden ciddi bir zorlanma yaşamayan düzen, attığı her adımla birden fazla amacı gerçekleştirmekte, bir taşla birden fazla kuş vurmaktadır. Bu durum örgüt basınımızda hemen bütün boyutları ve

sonuçlarıyla bugüne kadar birçok kez değerlendirildi. Susurluk gibi düzendeki kokuşmanın ve devletteki çeteleşmenin gizlenemez biçimde dışa vurduğu bir gelişme, bir dizi manevra ve çıkışla, düzenin temel kurum ve toplumsal dayanaklarıyla aklanıp temize çıkarıldığı bir fırsata dönüştürüldü. Düzenin temel toplumsal dayanağı ve her türlü çürüme ve kokuşmanın temsilcisi tekelci sermaye, demokrasi havarisi; temel yürütücü ve vurucu gücü ordu, dinci gericiliğe karşı çağdaş yaşamın ve "laik-demokratik cumhuriyet"in koruyucusu; satılmış düzen medyası ise, temiz toplum savunucusu olarak karşımıza çıktılar.

Ve bu aynı süreç, bugüne kadar yoksul yığınların din afyonuyla uyutulması ve sosyal demagojiyle aldatılmasında düzene muazzam hizmetlerde bulunmuş, fakat bu arada etkisi kontrol sınırları dışına taşmış RP'nin dizginlenmesi ve terbiyesi süreci olarak işledi, işliyor. Burada tekelci sermaye için amaç, kendisi için vazgeçilmez bir ideolojik ve politik güç olan RP'nin, onun şahsında dinsel gericiliğin tasfiyesi değil, terbiye edilerek düzen için kabul edilebilir sınırlar içine çekilmesidir. RP, ekonomik ve sosyal politikalarıyla tam bir düzen partisi, tekelci sermayenin sadık bir hizmetkarıdır. Buna karşılık dinsel gericiliğe dayalı politik-kültürel yapısıyla rejim için giderek daha ciddi bir sıkıntı kaynağı olabileceğini de son yıllardaki olaylarla göstermiştir. RP'nin hükümet olmasıyla birlikte bu sıkıntının da daha belirgin hale geldiği bir evrede, tekelci sermayenin vurucu gücü ordu, bunu, bir yandan Susurluk gündemini değiştirmenin, öte yandan RP'yi hizaya sokmanın bir fırsatına dönüştürdü. Şimdi RP'ye sempati duyan emekçi yığınlara, RP'nin bugünkü yapısı ve tarzıyla değil iktidar hükümet dahi olamayacağı mesajı veriliyor. Bu, bugünkü yapısıyla RP'nin militan ve kemikleşmiş tabanını çevreleyen dış halkaların, onu bir merkez partisi olarak algılayan seçmenin/taraftarın RP'den koparılması demektir. Bu süreç, elbette bugünden yarına ve düzenin istediği tarzda gelişmeyebilir. Fakat, işin esasında düzenin RP için hesaplarının tutacağını düşünebiliriz. Düzen bugün artık RP'ye sosyal demagojiyle büyüyen ve bu sayede önemli bir işlev gören bir düzen partisi rolü değil, bastırılıp örselenen ve terbiye edilen bir aşırı akım rolü biçiyor. Bu süreç, umulduğu tarzda işlediği, RP etkisizleştirildiği ölçüde, terbiye edilmiş bir RP'ye (sadece düzen değil, rejim açısından da) sahnede yeniden belirgin bir yer açılacaktır.

Bunlar, düzenin bugünkü verilerle yönelimini anlatmaktadır. Söylemeye gerek yok ki, tablodaki temel değişkenlerde yaşanacak değişimler, devrim cephesinden veya kitle hareketi cephesinden atılacak ciddi adımlar, denklemlerin yeniden kurulmasını gerektirecektir. Sonuçta, bizzat ordunun operasyonuyla kurdurulan yeni MGK-TÜSİAD hükümeti, ekonomik saldırıları daha kolay gerçekleştirme ihtiyacından ziyade, düzenin Susurluk sonrası toplam politik manevralarının yeni bir halkası olarak gündeme gelmiştir. Ve bizzat bu politik adımlar sayesinde şimdi ekonomik saldırılar daha kolay ve sancısız uygulanır hale gelmiştir. RP karşıtlığında toplumsal muhalefeti yedekleyen, en azından hareketsiz kılan düzen, yıllardır meşrulaştırmak için uğraştığı Ekonomik Sosyal Konseyi de bu vesileyle gerçekleştirerek, politik tahakkümle ekonomik saldırıları içiçe yürütecek bir fırsat yakalamıştır.

***

Düzenin yakaladığı fırsatı en etkin ve hızlı biçimde kullanacağından şüphe yoktur. Önümüzdeki süreç, bir taraftan kapsamlı ekonomik saldırıların gerçekleştirildiği, öte taraftan ise bizzat bu saldırılar üzerinden özelleştirme, esnek üretim vb. üzerinden, sınıfın örgütsüzlük, dağınıklık ve umutsuzluğunun pekiştirilmeye çalışıldığı bir dönem olacaktır. Diğer taraftan, mızrağın sivri ucunun devrimci harekete yöneleceği daha kapsamlı bir politik saldırı gündemleşebilir. Devrimci hareket zaten yıllardır yoğun bir saldırı altında, bunda yeni olan nedir? diye sorulabilir. Yeni olan, düzenin başarılı politik manevralarından ve kitle hareketindeki durgunluktan aldığı güçle yeni bir yalıtma, tecrit ve ezme saldırısına geçmesi olur.

Cezaevleri, düzenin geçen yıl aldığı ağır yenilginin ardından, yeniden böyle bir saldırının öncelikli alanlarını oluşturmaktadır. Düzenin politik manevralarının bir yandan RP'yi kabul edilebilir sınırlara iterken, öte yandan buna paralel olarak düzen solunu ölçülü de olsa yeniden canlandırmak biçiminde işlediği düşünülürse, sözünü ettiğimiz saldırı daha ciddi bir ihtiyaç olarak gündemleşmektedir. Nihayetinde düzen, ordunun siyasal yaşama pervasız müdahalelerinin olağanlaşmasıyla, parlamenter temsil vb. sorunlara çok takılmadan süreci yürütebilmektedir. Fakat, sosyal olayların bir mantığı varsa eğer, ve böyle bir ülkede uzun yıllar ölüm sessizliği beklenmiyorsa, kitlelerin düzen içi kanallardan başlayarak da olsa sol bir arayışa yöneleceğini düşünmek için fazlasıyla neden vardır.

Düzenin içinden geçilen evrede başarısı her ne olursa olsun, onulmaz çelişki ve açmazlarla yüzyüze olduğuna şüphe yoktur. Çünkü, herşeyden önemli olarak sınıf ve kitle hareketinin yönü ileriyi işaretlemektedir. Durgunluk ve dağınıklığa, yer yer umutsuzluğa rağmen, sınıf kitlelerinde başat eğilim mücadele isteğidir. Henüz ne sınıf ne de emekçi kitle hareketi gerçek kapsamda bir yenilgi almıştır. Ne çok yönlü yapısal sorunları, ne de dünyada bir bütün olarak sınıf hareketinin bir yeniden mayalanma evresinden geçtiğini gözardı ediyor değiliz. Fakat bu ülke topraklarında, işçi sınıfı ve emekçi yığınlar, '80 sonrası hala gerçek anlamıyla savaş alanına çıkmış, orada ağır bir yenilgi almış değildir. Bunu uzun yılların derindeki birikiminin henüz kendini gerçek manada dışa vurmamış olması olarak algılayabilir ve her şeye rağmen bu çerçevede bir avantaj sayabiliriz. Bunca ağır ve sancılı yaşanan bir süreçte elbetteki çürüme de ciddi bir tehlikedir. Ama halen önümüzde ciddi, gerçek bir savaş dönemi olduğunu düşünmemiz için fazlasıyla neden vardır. Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi direnişini sürdürmektedir. Düzen içi bir "siyasal çözüm" ne kadar ciddi bir tehlikeyse, düzenin açmazları ve bu tür bir çözüme bile kapalılığı da o kadar nesneldir. Ve nihayet biz, her yeni gün büyüttüğümüz parti gerçekliğimizle bu aynı sürecin bir parçasıyız.

Düzen cephesi Susurluk defterini nasıl bir kazançla kapadığını düşünürse düşünsün, yaşananlar etkilerini mutlak biçimde önümüzdeki süreçte gösterecektir. Yığınlar bedellerini göze alıp ciddi kavgalara atıldıklarında, düzen geçmişe göre kat be kat çaresiz olacaktır. Zira henüz ciddi hesaplaşmaların olmadığı bir evrede, en ciddi silahlarını harcamış durumdadır. Gerek yasal, gerekse kontr-gerilla terörü, bedelleri göze alındığında çok daha etkisiz, çok daha gayri meşru olacaktır. Demokrat makyaj terör uygulamalarını çok güç örtebilecektir. Artık her ciddi hesaplaşma bir üst politik düzeyden yaşanacaktır. Yaşananlar bunu zorunlu kılıyor.

***

Dönem, zengin bir politik gündem malzemesi sunuyor. İster düzen tarafından gündemleştirilsin isterse muhalif güçlerce, döne döne işlenecek bir dizi temel sorun ve alan var önümüzde. Susurluk, bir düzen ve devlet gerçeği olarak, her yeni gelişmeden hareketle, temel hak ve özgürlüklerin propaganda-ajitasyonuyla içiçe sürekli işlenecek bir temel gündemdir. Kardeş Kürt halkına kendi kaderini tayin hakkı, işçilerin birliği/halkların kardeşliği, devrim ekseninde döne döne ele alınacak bir diğer temel taktik gündemi oluşturuyor. Sermayenin işçi sınıfına ve emekçi yığınlara dönük geniş kapsamlı ekonomik saldırıları ise bugün kitlelerin duyarlı olduğu konuların başında gelmektedir. Daha ileri politik hedef ve istemlere güç yetiremeyen sınıf ve kitle hareketi gerçekliği, ilk kendiliğinden tepkilerini bu alanda dışa vurmaktadır. Dahası bu saldırılar bugün Ekonomik Sosyal Konsey yoluyla ve sendikal bürokrasinin bu yapı içindeki açık ihanetiyle işlemektedir. Ekonomik Sosyal Konsey, salt ekonomik içerikli bir saldırı kurumu olmanın çok ötesindedir. Gerek ilk oluşumu, gerekse hali hazırdaki "meşruiyeti" ile özünde ideolojik-politik bir yapılanmadır. Önümüzdeki süreçte siyasal taktik hattımızı istikrarlı bir biçimde sermayenin ekonomik saldırıları ve Ekonomik Sosyal Konsey ihanetinde odaklamak, ama bunu temel sorunlarla içiçe işleyebilmek, siyasal faaliyetimizin temel bir görünümü olmalıdır.

EKİM

Parsat Piston deneyimi ve dersleri

İstanbul/Esenyurt'ta kurulu bulunan Parsat Piston, Hak-İş'e bağlı Özçelik-İş sendikasında örgütlü, yaklaşık 500 işçinin çalıştığı, yurtiçi ve yurtdışı pazarına piston üreten bir fabrikadır. İşçilerin yarısı piston işleme bölümünde, kalanı dökümhane, pim işleme, kalite kontrol, ambalaj vb. bölümlerde çalışır. Fabrikanın en önemli bölümü dökümhane kabul edilir. Üretimin başlangıç noktasıdır. Buradaki çalışma koşulları diğer bölümlere göre daha ağır olduğu için burada çalışan işçiler de fabrikadaki mücadelelerde daha hareketli olmuşlardır.

1980 öncesinde o zamanki adıyla Motopar, bölgede ancak milletvekili topiliyle girilebilen bir fabrika. Daha sonra yönetim kademesinde değişiklikler oluyor, '80 sonrasında ücretler düşüyor ve sokaktan geçenin alınıp kafasını kaldıranın atıldığı bir fabrika haline geliyor. 1985 yılında Otomobil-İş örgütlenmeye çalışıyor. İşçiler çoğunluğu alınca patron 200 kişiyi atıp, tazminatlarını vermemek için fabrikanın adını değiştiriyor. Böyle bir girişimin tekrarlanmasını engellemek için de Özçelik-İş'i kendi sokuyor ve temsilcileri kendisi belirliyor. Bu temsilciler 11 yıldır değişmiyor.

1989'dan sonra Bulgaristan'dan göç başlayınca göçmenleri almaya başlıyor. Fabrikada ücretler asgari ücret civarında. 3-5 yıllık işçiler bile bu düzeyde. Ücretleri yükselenler 2 yılda bir atılıp yeni işçi alınıyor. Fabrikada koşullar ağırlaştıkça bir taraftan tepki, bir taraftan sinmişlik ve ezilmişlik boy veriyor. Dönem dönem çeşitli haksızlıklara, baskılara ya da çalışma koşullarına karşı çıkanlar oluyor ve atılıyorlar.

Daha öcne öncülüğünü Emek Partililerin yaptığı temsilci değiştirmek için bir çalışma yapılıyor. Toplantılar yapıyorlar. İmza toplanıyor. Ama çalışma dökümhane sınırlarını çok fazla aşamıyor, özellikle piston işlemede gelişmiyor. Çalışmayı yürütenleri işten çıkarıyorlar. Fabrikaya girdiğimizde bu arkadaşların da yeniden girdiklerini biliyorduk. Ancak bir çalışmaları henüz yoktu.

Çalışma başlıyor

Aylar geçiyordu. Fabrikadaki atmosfer son derece kötüydü. İşçilerde son derece ölü bir hava vardı. Yılbaşında 50 kadar işçi personel müdürünün odasının önüne toplanarak zamlara karşı tepkilerini dile getirdi. Bu işçiler içinde başı çeken iki-üç işçi işten atıldı. Kurban bayramı öncesinden kurduğumuz ilk ilişkilerle çalışma başlatmaya karar verdik. 3 kişilik ilk toplantı yapıldı. Ertesi gün ödenmeyen ikramiyeler üzerine bir eylem gelişti. Tümüyle kendiliğinden patlayan eylem tam katılımla yapıldı. Patron ikramiyelerin önce yarısını sonra da tümünü ödemeyi kabul etti. O eylemde öne çıkıp konuşma yapan arkadaş şimdi baştemsilci seçildi.

İlk iki toplantıda çalışmanın çerçevesi oluşturulmaya çalışıldı. Fabrikada pekçok sorun vardı. Ancak hepsi gelip sendikanın yapısına ve temsilcisine dayanıyordu. Bu noktada iki olasılık vardı. Ya sendika değiştirme çalışması yapılacaktı. Birleşik Metal'e geçilecekti. Ya da temsilcileri değiştirme çalışması yapılacaktı. Genel perspektifimiz doğrultusunda bir sendikaya yönelmek değil, varolunan sendikaların dönüşümü için de çaba gösterilmesi gerektiği düşüncesi ile hareket etme kararı aldık ve toplantılara bu anlayışla yöneldik. Sendika değiştirmenin, temsilci değiştirmekten daha güç olduğunu biliyorduk. Sendikaların birbirlerine yetki itirazında bulunmaları, bu arada patronun saldırıları vb. sendika değiştirebilmek için çok sağlam bir örgütlenme olması gerektiği düşüncesine götürdü bizi. Üstelik fabrika yıllardan beri ezilmiş, sindirilmiş. Şimdiye kadar başkaldıranlar atılmış. Böyle bir yerde tutarlı bir kitle beklemek de güçtür. Temsilci değiştirmenin ise en azından bir şansı vardı. Eğer sendika açıktan karşımıza çıkmazsa sadece patronla ve patronun beslemeleriyle karşı karşıya gelebilirdik. Karşımızdaki güçleri azaltmak şansımızı artırırdı. Eğer temsilci

değiştirmeyi Özçelik-İş kabul etmezse sendika değiştirmekten başka şansımız kalmayacaktı. Bu düşünce birkaç istisna dışında tümüyle destek gördü.

İlk toplantı eylemin bir gün öncesinde yapılmasına rağmen katılan arkadaşlar umutlu değillerdi. Eylem daha sonraki toplantılara katılanların hızla artmasını sağlayan bir faktör oldu. Ancak herşeye rağmen işçilerdeki umutsuzluk, inançsızlık bir süre daha devam etti. İlk birkaç toplantının ardından bir önderlik kadrosu kendiliğinden ortaya çıkmıştı. Toplantılarda konuşan yönlendiren üç kişilik bir gruptuk. Başlangıçta biraz tutuk davranan bir arkadaşa özel bir ilgi göstererek onun da öne çıkmasını ve önderlik ekibine katılmasını sağladık.

Çalışma her geçen gün büyüyordu ki büyük bir talihsizlik yaşadık. Çalışmaya dışardan katılmak zorunda kaldık. İlk haftalarda çok birşey değişmemiş gibi görünse de içerden müdahale ile arasında ciddi farklılıklar var. Bu süreçte toplantıların sendikalarda yapılmasında sorunlar yaşadığımız için toplantılar EMEP ilçe binasına kaydırıldı. Ancak bu işçiler üzerinde bir olumsuzluk yaratmadığı gibi, kaba bir fırsatçılıkla da karşılaşmadık. Elbette bunda farklı inisiyatiflerin süreçte etkili olmasının ciddi payı vardı.

Bu süreçte bir arkadaş tavırlarıyla çok daha fazla öne çıktı. Doğal bir işçi lideri konumuna yerleşti. Önceki eylemde öne çıkıp konuşma yapmasına rağmen, patronun ikramiyelerin bir kısmını ödeme teklifinde olumlu yaklaşması bir ölçüde bizde de güvensizlik oluşturmuştu. Bazı tartışmalar da yaşadık. Toplantılar edvam ederken Metal İşçileri Bülteni de çıkmaya başladı. Bülteni toplantıda işçiler kabullendi ve kendileri dağıttı. Hatta toplantı sonrasında bülten üzerine işçilerle bir toplantı da yaptık. Toplantı yine EMEP binasında yapıldı. Burada şu açıkça görülüyor ki, eğer uygun araçlar ve iyi bir müdahale tarzı tutturulursa, her yer bizim için bir çalışma zemini olabilir.

Çalışma boyunca bir politik kutuplaşma, bir anlaşmazlık olmadı denebilir. Bunun en önemli nedeni kuşkusuz işçi kitlesinin yapısı idi. Pek ileri sayılamayacak bir işçi yapısı sözkonusuydu. Ancak çalışmanın açığa çıkması ile bazı anlaşmazlıklar oluşmaya başladı. Buraya geçmeden süreci tamamlayalım.

Komitenin oluşma(ma)sı

Aslında komitenin oluşturulması düşüncesini ilk toplantılardan beri getiriyorduk. Ancak komite, pratikte bölümlerden çalışma yapacakların isimlerinin yazılması biçimine dönüştü. Yaklaşık 25 kişilik bir komite oluştu. Bizim zorlamalarımızla bir defa toplantı daha geç bir saate alınarak önceden komite toplantısı yapıldı. Ancak rasgele gelenlerin de katıldığı, aynı zamanda komiteye adını yazdıranların bir kısmının gelmediği bir toplantı oldu ve pratikte bir iki saat sonra yaptığımız genel toplantıdan farklı bir havası olmadı. Böyle bir şeye işçiler alışık olmadığı için komitenin pek bir önemi de kalmadı. Zaten 25 kişilik bir komiteyi hiç bir yerde kolayca işletemezsiniz.

Komitenin daha ciddi bir biçime dönüşmesi ise son zamanlarda, yani temsilci seçiminden iki hafta kadar önce oldu. 11 kişilik bir komite oluştu ancak bu komite de hiç bir toplantı yapmadı. Yani bu süreç bir sürü komite üyesinin olduğu, ancak doğru dürüst bir komitenin olmadığı bir biçimde gelişti. Bunu açıklamak biraz güç gibi görünüyor, ama örgütlü çalışma alışkanlığı olmadığında, insanlar daha çok komiteyi değil başkanı biliyorlar. Eğer bir lider çekip çevirmezse, komite falan da kurmuyorlar. Kurulsa da komite yapısına kavuşabilmesi için işçilerin de bir örgütlü -tabii bu örgüt kavramını geniş anlamda anlamak gerek- insan yapısına kavuşması gerekiyor.

İmzaların toplanması ve temsilci adaylarının belirlenmesi

3 ay kadar süren toplantılar sonunda artık imzaların toplanma aşamasına gelinmişti. Yapılan bir toplantıda imzalar atılmaya başlandı ve imza kağıtları bölümlere dağıtıldı. İlk hafta içinde 250 kadar imza toplandı. Bunun az olduğu düşünülerek imza sayısını artırmak için bir hafta daha beklendi. 300'e yakın imza ile yaklaşık 50 kişi sendikaya gidildi. Sendikacıların tavrı belirleyici olacaktı. Temsilcileri değiştirmeyi kabul etmemeleri durumunda çalışmanın ekseni birdenbire kayacaktı ve daha şiddetli bir çatışmayı karşılamak zorunda kalacaktık. Ancak sendikacılar olumlu bir tutum aldılar. Özçelik-iş'in İstanbul 1 No'lu şubesinde Parsat dışında her yerde seçim yapıldığını, burada patronun

yapısından dolayı yapılmadığını söylediler. Bizim bu kadar imza toplamamızın bir mucize olduğunu söylediler.

Artık çalışma tümüyle açığa çıkmıştı. Bize kalan temsilci adaylarını belirleyip seçime blok liste ile katılmaktı. Çalışma boyunca önderliği yapan 3 isim otomatik olarak listeye girdi. Diğer aday için adaylar arasından eleme yapıldı ve liste oluştu.

İşverenin saldırıları başlıyor

Bu arada patron ilk saldırı girişiminde bulundu. Çalışmaya önderlik eden arkadaşı izne göndermeye çalıştı. Arkasındaki plan belliydi. Buna karşı bu arkadaş neredeyse tek başına bir eylem organize etti ve bütün işçileri fabrikanın önüne topladı. Diğer temsilci adaylarından çok fazla bir destek alamadan patronla tartıştı. Sendika da bu arkadaşa sahiplenmek zorunda kaldı. Bu arkadaşa bakışımız bu eylemdeki rolüyle tamamen değişti. Başlangıçta olan ve zamanla dağılan kaygılar tamamen yok oldu. Gerçekte bu arkadaş orada on tane devrimcinin yapamayacağı bir şeyi tek başına yapmıştı. Eğer bu eylem yapılmasaydı, bu arkadaşı izne göndermeyi başarsalardı, patron ikinci bir saldırıyı ardından gerçekleştirebilecek gücü görebilirdi kendinde. Ancak tam katılımlı bir destek alınınca işveren de geri adım atmak zorunda kaldı.

Bunun ardından sendika fabrikaya gelerek görüşmeler yaptı. Artık arkadaşlarımızı tanıyor ve onlarla görüşüyordu. Seçim gününü yaklaşık bir ay sonraya koydu. Bunun nedeni şuydu. Toplu sözleşme zamanı yaklaşmıştı ve ancak bir ay sonra yetki başvurusunda bulunacaktı. Herhangi bir sendika değiştirme olasılığını ortadan kaldırabilmek için seçimi yetki tarihinin hemen öncesine koyuyordu. Bu sendika açısından çalışmanın sonuçlarının kabullenildiğini gösteriyordu.

İşveren bu noktadan sonra açıktan saldırı yerine, adamlarını devreye sokarak alttan çalışmaya başladı. Bizim adaylarımız hakkında karalama kampanyası başlattı. Bu işi artık işçinin gözünde ipliği pazara çıkmış, işverenin adamı olduğu belli olmuş eski temsilciler aracılığı ile yapamazdı. Yeni adaylar çıktılar. Saldırılarını bir noktada odaklıyorlardı. Bütün adaylarımıza birden saldırmıyorlar, sırayla kampanya yürütüyorlardı. İlk saldırı EMEP'li aday üzerinden geldi. Bu arkadaşın siyasi düşüncesi, etnik kimliği vb. kullanılmaya çalışıldı. Bu saldırı bizim aramızda da bazı tartışmalara yol açtı. Çalışmaya zarar gelmesini, kaybetmemizi engellemek için arkadaşın çekilmesini isteyenler oldu. Bu istek sıradan bir kaç işçiden gelse belki kolayca çözülürdü. Ancak önderlik eden arkadaşlar bunu getirince tartışma büyüdü. Böyle bir adımın patronun karşısında bir adım geri çekilmek olacağını, bunu görünce ikinci saldırıya girişeceğini ve bunun sonunun gelmeyeceğini belirttik. Ayrıca, elbette doğru bir durum değerlendirmesi yapılarak çeşitli durumlarda geri adımlar da atılabileceğini, ancak öncelikle bütün imkanların kullanılması gerektiğini, bunun henüz yapılmadığını, komitenin bile çalıştırılamadığını ifade ettik. komitenin yeniden oluşturulması ve sayısının azaltılması bunun üzerine yapıldı.

Karşımızdaki temsilci adayları bu defa izne çıkarmaya çalışılan arkadaş üzerinden saldırmaya başladılar. Saldırılarını iki aday üzerinde yoğunlaştırdılar. EMEP ilçe binasında toplantı yapılmasını kullanmaya çalıştılar. Ancak bir ay kadar süren bu karalama kampanyası onların aleyhine sonuç verdi. Seçimlerde adaylarımızın en düşüğü 252 oy alırken onlar 70-80 civarında oy alabildiler.

Sonuç ve değerlendirme

Parsat'taki seçimler bu fabrika için bir devrim niteliğindedir. 11 yıldır seçim yapılmayan, ezile ezile sindirilmiş sefalet ücretiyle çalışan bir işçi kitlesi vardır. Sendikal bir kültürleri, alışkanlıkları yoktur. Doğru dürüst haklarını bilmezler. Asıl iş şimdi başlamaktadır. Ve görünen o ki daha uzun bir mücadele süreci yaşanacaktır.

Bu çalışma birçok şeyi göstermiştir.

Birincisi, metal işkolunda dipten dibe örülen bir hareketlilik vardır. Bu hareketlilik tekstildeki gibi ani patlamalarla, sert direnişlerle olmasa da, daha ağır ve uzun bir tempoda da olsa kendini göstermektedir. **İkincisi**, istikrarlı bir çalışma çok daha büyük bir önem taşımaktadır. EMEP eğer zamanında kullanabilseydi burada müthiş bir güç elde edebilirdi. Yıllardır çalışma götürülen bir yerde elde edilen sonuç aslında gömülen emeğe oranla yetersizdir. Ancak yine de istikrarın gücü ortaya çıkmıştır. Bir temsilcilik

(Devamı s.23'te)

Burjuvazinin İzmir işçi sınıfına organize saldırısı:

Çiğli Atatürk Organize Sanayi

İzmir ve çevresindeki 36 organize sanayi bölgesinin 7'si halihazırda faaliyet sürdürmektedir. 12'si faaliyete girecektir. 17'sinin ise yatırım programına alınması planlanmaktadır. Organize sanayi bölgelerinin tam faaliyete geçmeleri halinde bu bölgelerde yaklaşık 30 milyar dolarlık üretim, 12 milyar dolarlık katma değer elde edilmesi ve 500 bin kişiye istihdam sağlanması bekleniyor.

Organize sanayi bölgeleri, Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın (EBSO) hazırladığı "Ege'de Planlı Bölgesel Kalkınma Modeli"nin temelini oluşturuyor. Modelde yer alan 25 Organize Sanayi Bölgesi, İzmir-Çanakkale, İzmir-İstanbul, İzmir-Bursa, İzmir-Ankara, İzmir-Denizli olmak üzere 35-40 km aralıklarla yerleştiriliyor. Plan ayrıca, gelecekte coğrafi yapının imkanları üzerinden de bunların yatay olarak bağlantılarını örmeyi içeriyor.

OSB'lerinin yaygınlaştırılmasının ve bunların kapitalistlerin tercih alanı olmasının çeşitli sebepleri var. Temel nedeni, buralarda yapılan üretimin maliyet oranlarının düşük, kar oranının yüksek olmasıdır. OSB'leri kent yerleşim alanlarının dışındadır. Buralarda çalışan işçilerin sınıfsal-sosyal konumları, kapitalistler için biçilmiş kaftandır. Büyük oranda ya kırla bağlarını henüz koruyan, fabrika yaşamına yeni geçmiş tam da bu sebeplerle işçileşmeye yeni başlayan, kollektif çalışma bilincini henüz taşımayan işçilerden oluşuyor, ya da başta Kürt göçü olmak üzere çevre illerden kente göç eden ve kent kıyısına öbeklenen gecekondularda yaşamını sürdüren işçilerden. Henüz işçileşmeyi yeni yaşayan, mücadele geleneği ve sınıf bilincinden yoksun işçi kitleleri, kapialistin hiç değilse bir süre için de olsa soluklanmasını sağlıyor. Böylelikle ağır yaşam koşulları içindeki yarı-proleterlere ve göçeden Kürt-Türk işçilerine "fabrika kapısı açmak" , "istihdam olanağı sunmak" adı altında sefalet ücreti verilmekte, cehenneme benzeyen çalışma koşulları pervasızca dayatılmaktadır.

Sınıfı bilinçsiz ve örgütsüz yakalama olanağının dışındaki diğer etken, kapitalistlerin birlikte hareket edebilmesini ve blok halinde davranabilmesini mümkün kılmasıdır. Nitekim sendikal örgütlülüğe karşı alınmış ve ortaklaştırılmış teknik önlemler, atılan işçilerin diğer fabrikalara girememesi, Japon üretim sisteminin alandaki fabrikalarla eşgüdümlü uygulanması gibi başlıca sonuçları üretebiliyor. Kısacası, yalnız bir kapitalist eliyle değil, bir çok fabrikayı kapsayacak biçimde sınıfa yönelik saldırıların kapsamı ve ağırlığı artırılıyor. Kapitalistlerin örgütlülüğü üzerinden sağlandığı için de sonuçları son derece zahmetsiz oluyor. Bir diğer etken fabrikaların organize bölgelerde kurulması karşılığında devlet yasal düzenlemelerle kapitalistlere teşvik, kredi, destek sunmasıdır.

Örneğin Manisa Organize Sanayi Bölgesi'nde kurulan fabrikalar vergi muafiyeti kapsamındadır. Ege serbest sanayi bölgesinde ise yapılan yasal düzenlemelerle 10 yıl süresince sendika kurma yasağı getirmiştir.

Çiğli Atatürk Organize Sanayi Bölgesi

Çiğli Atatürk Organize Sanayi Bölgesi (ÇAOSB) Türkiye'nin en büyük organize bölgesidir. 30 bin kişiden başlayıp 50 bin kişiye yükselebilecek bir istihdam potansiyeline ve küçük-orta ölçekli 500 fabrikalık parsele sahiptir. Ağırlıklı kısmı üretime geçmiştir, geri kalanı ise hızla üretime katılmaktadır. Deri ve ağır sanayi dışında sanayinin tüm dallarını kapsamakla birlikte tekstil sektörü ağırlıktadır. Onu gıda ve makina sanayi izlemektedir.

Bölgeyi çevreleyen Güzeltepe, Menemen, Harmandalı, Çiğli, Balatçık, Yamanlar, Bayraklı, işçilerin oturduğu semtlerin başında gelmektedir. İşçilerin ağırlıklı bölümü Kürt ve Alevi'dir.

İzmir imalat sanayiinde faaliyet gösteren fabrikaların sektörel dağılımında en fazla

fabrika sayısı 469 ile tekstil ve konfeksiyon sanayiinde bulunmaktadır. Bu işkolu, Marmara bölgesinin yatırım doygunluğuna ulaşması nedeniyle Ege'nin sanayi yatırımlar için cazip hale gelmesi üzerinden ayrıca yaygınlık kazanmaktadır. ÇAOSB, tekstil işkolunun yoğunlaştığı alanların başında gelmektedir. Bölgenin kapitalistleri, birikecek mücadele dinamiklerini sürecin başında törpüleyecek dayanışma örgütlülüklerini oluşturmuş durumdalar. İşten atma, 14-16 saate varan zorunlu mesailer, işçiler arasında rekabeti getiren prim uygulaması, kalite çemberi, Japon üretim modeli, sendikasız çalıştırma, hatasız, hızlı çalışma ve işyerine kölece bağımlılık - bölge kapitalistleri sınıfa yönelik bu saldırıları ortak bir tutumla tek tek fabrikalarda uygulamaya koymaktadır.

Tekstil Araştırma Geliştirme Vakfı (TARGEV)

TARGEV, Ege'li kapitalistlerin kurumlaştıkları örgütlülüklerden biridir. Ülke genelindeki sayısı 14-15'tir ve daha çok Ege bölgesinde, özelde de İzmir'de yoğunlaşmıştır. Çiğli, Buca ve Bornova'da bulunmaktadır. Vakfın tekstil işkolundaki kapitalistlerin biraraya gelip "nitelikli eleman" yetiştirme adı altında aslında sömürüyü azgınca artırmanın aracı olarak devreye soktukları bir kurumdur. Burada işçilere 3 ay "eğitim" verilmekte (3 ay düzenli kursa gelenler çeşitli firmalara fason mal üretmekteler), 3 ay sonunda ise belirlenen fabrikalarda 6 ay staj zorunluluğu önlerine konulmaktadır. İşçiler her türlü kölelik koşullarına boyun eğerek 6 ay çalışırsa, yeterlilik belgesi alabilmektedir. Böylece işçi stajını tamamlamak için hiç bir saldırıya sesini çıkaramaz duruma getirilir. Diğer sınıf kardeşlerine nazaran esareti daha fazla gerçekleşmiş olur.

ÇOSB'deki TARGEV sömürü zincirini yeni halkalara eklemenin temel araçlarından biridir. 6 aylık "eğitim" aynı zamanda işçilerin "terbiye" edilme sürecidir. Ayrıca 14-15 saatlik zorunlu mesailer, asgari ücret, sendikasız ve sigortasız çalıştırma üzerinden daha katmerli saldırılar işçilere dayatabilmektedir. Kısacası hem fabrika yaşamında yeni olan işçi daha ilk adımda istenilen "işçi profiline" uygun yetiştirilmek istenmekte, hem de kuruma olan bağımlılığı ve zorunlu sözleşmeler üzerinden esareti koyulaştırılmaktadır. Tüm bu uygulamalar işsizlere iş sahası açma ve nitelikli eleman yetiştirme adı altında yapılmaktadır.

Avrupalı ihracatçıların ortaklaştığı ve çeşitli hükümlerle bağıtladığı antlaşmalar mevcut. Çocuk işçi çalıştırılmaması hükmü buna bir örnek. (Avrupalı kapitalistler fabrikaları ziyarete geldiğinde çocuk işçiler saklanıyor, işçilerin çalışma koşulları iyileştirilmiş görüntüsü sunulmaya çalışılıyor.) Tekstil işkolunda çocuk işçiler dizginsiz bir sömürü çarkı altında eziliyorlar. Türkiye'nin Avrupa ülkeleriyle entegrasyon sorununu çözmeye, pazar payını artırmaya çalışması, sınıfa yönelik saldırıların kapsamının daha da artmasını, çelişkilerin daha da keskinleşmesini beraberinde getiriyor. Sendikalaşmaya geçit vermemek kapitalist patronların blok tutumlarının başında gelmektedir. Bir tekstil fabrikasında sendikalaşmanın diğerlerini de peşinden getireceğinin bilinciyle tüm dikkatlerini ve olanaklarını seferber etmiş durumdalar. En küçük bir söz ve adıma işten atmayla karşılık veriyorlar, yapılan işçi gezilerine dahi hafiyelerini sokuyorlar. Bu, henüz kurulmakta olan organize bölgenin haliyle olmayan mücadele geleneğinin daha ilk adımlarda kırılması için ortaya konan seferberliği ifade ediyor.

Fakat şurası açık ki, ÇOSB'nin çok sayıda fabrikasında altan alta kaynayan, bazen keskinleşip tanımlı hale gelen, bazen de kırılmaya uğrayan bir mücadele geleneği mevcut. Özellikle sendikal örgütlülük talebi ve zorunlu mesailere son talepleri üzerinde yükselen bu kaynaşma, çoğu kez, örgütlü ve sistemli bir çalışmanın yoksunluğunda işçi kıyımıyla sonlanıyor. Kısa süreli iş bırakmalar ve yemek boykotu eylemleri, kendiliğinden gelişen ve yaygınlaşan eylemliliklerden. Salt bu kadarı dahi, ÇOSB'de biriken hoşnutsuzluk ve öfkeyi ifade ediyor ve bu sendikal faaliyetin zeminine dönüşebiliyor. Örgütlü siyasal sınıf çalışmasının yokluğu koşullarında ise sendikal faaliyet çoğu kez kırılmaya uğruyor. Bölgenin yeni olmasından dolayı bir mücadele sürecinin başında olması, mücadele geleneğini yeni oluşturmaya başlaması bir dezavantaj olarak

görünüyorsa da, olanaklar birleştiğinde ÇOSB siyasal sınıf çalışması için paha biçilmez bir alandır. Her şeyden önce alttan alta biriken isyan dalgalaları, ona doğru önderlik edilebildiği koşullarda akacak kanalı bulabilecektir. Bir mücadele dinamiği var ve bu tanımlı hala getirilmeyi, yönlendirilmeyi bekliyor.

Bir diğer olumluluk ÇOSB'nin sınıf mücadelesinde yarattığı avantajla ilgilidir. Komünist faaliyetinin sınıf çalışmasında, hedefli fabrikalarla içiçe işkoluna yayılan bir faaliyeti esas aldığı ve yürüttüğü biliniyor. Bölgede hedefli fabrikaların yanısıra yürütülecek işkolu faaliyeti, kalıcı kazanımlar getirecek bir birleşik bölgesel direnişin hazırlayıcısı olacaktır. Fabrikaların içiçeliği, grev ve direnişlerin bölgeye yayılması, birleşik hale gelmesi, sınıf dayanışmasının olanaklarını örebilmenin nesnel zeminini sunmaktadır. Bu, yarının genel militan eylemliliklerinde çok daha büyük imkan haline gelecektir (15-16 Haziran'da olduğu gibi.) Organize sanayi alanlarında ısrarlı, kapsamlı ve soluklu komünist sınıf çalışması, kentin genel sınıf mücadesini etkileyecek bir kuvvet niteliğindedir. ÇOSB'yi bu kapsamda değerlendiriyoruz.

İşçilerin ağırlıklı bölümünün Kürt-Alevi olması sınıf çalışmasında mesafe almanın imkanlarını arturıyor olsa da, öte yandan, daraltıcı etkilerine de dikkat etmek gerekiyor. Kürt işçisi çarpık bir "yurtseverlik bilinci" üzerinden fabrika eksenli bir siyasal sınıf pratiğinden uzak durabilmektedir. Buna karşı verilecek ideolojik mücadele ve tabanın geneline seslenen bir politik faaliyet içerisinde Kürt işçiler de yerini alabilecektir. Kürt işçileri proleter sosyalist faaliyete taşıma seferberliği ve bunun mücadelesi, onların taşıdığı "imkanları" açığa çıkaracaktır.

ÇOSB'nin çevresinde oluşan ve büyük ölçüde bölgede çalışan işçilerin oturduğu emekçi semtleri kısa vadede buradaki fabrikalara yönelik politik faaliyete zemin döşeyen ve güçlendiren çalışma alanları olarak ele alınabilir. Bu emekçi semtleri, fabrikalarda mücadeleyi geliştirmenin cephe gerisi olarak görülmelidir. Uzun vadede bölgesel-birleşik direnişlere destek sağlamak açısından da bir cephe gerisi işlevi görmektedir.

EMEP'li reformistler, devrimci sınıf mücadelesinin zayıflığından güç alarak ÇOSB'ye yönelik politikalarını yürürlüğe sokmuş durumdalar. Bölgeye yönelik gezi ve kurultay hedefleri, sınıfın geri bilincine tapınarak yerine getirme uğraşı içindeler. Sınıfın taleplerini alarak, ama o andan itibaren de bilincini bu taleplere kilitleyerek güç olmaya çalışıyorlar. İlişkileri henüz tek tek, örgütsüz durumdadır. Reformizmin önünde duracak tek güç komünist faaliyettir.

Komünist siyasal sınıf çalışması ÇOSB'de ilk anlamlı adımlarını atmakta, bunu etkin bir politik kitle çalışmasıyla birleştirecek araç ve politikaları saptamakta ve yürürlüğe sokmaktadır. Halihazırda hedefli fabrikalara yönelik faaliyetimizi genele seslenen kitle çalışmasıyla (bülten, kurultay) birleştirmek kısa vadeli hedeflerimiz arasında. Sınıfın, özelde ÇOSB işçilerinin yaşadığı devrimci önderlik boşluğunu doldurmak ve onları sermaye sınıfının ÇOSB işçilerine yönelik saldırılarına karşı ayağa kaldırmak, ama bunu, onu devrimcileştirmenin, devrime hazırlamanın, kapitalizmi kendi elleriyle boğacak tarihsel hesaplaşmaya sokmanın kaldıracı olarak devreye sokmak kararlılığındayız. Adımlarımızı diğer adımlar izleyecek ve ÇOSB'de kazanacağız!

Pınar-Nil/İzmir

H. FIRAT

"İş-Ekmek-Özgürlük!" Sloganı Üzerine

Liberal Demokratizmin Politik Platformu

Genişletilmiş 2. Baskı

EKSEN YAYINCILIK

Metal ve petro-kimya çalışmamız üzerine

Metal ve petro-kimya, stratejik önemde birimlere yönelen bir çalışmanın temel iki alanıdır. Gerek ülke ekonomisinde tuttukları yer, üretim ölçekleri ve biraraya getirdikleri işçi sayısı, gerekse çalışanlarının mücadele deneyimleri açısından, devrimci bir işçi hareketi yaratmanın kilit sektörleridir. Basınımızda yakın zamanda metal çalışmasının sorunları ve sorumluluklarına ilişkin bir değerlendirme çıkmıştı. Biz yazımızda bu değerlendirmeye eklemek istediklerimizi ifade edeceğiz. Metal işkolunu petro-kimya işkolu çalışması ile beraber ele almamız ise, sektörlerin nesnel bazı benzerliklerinin yanısıra, bizim çalışmamızın bu iki sektörde aldığı öznel mesafeden gelmektedir.

Metal sektörü

'91 sonrası işçi sınıfı hareketine karşı geliştirilen saldırıdan en ağır biçimde tahribat gören metal işkolundaki örgütlülük düzeyi oldu. İşten çıkarmalar herşeyden önce '85-91 doğal öncü işçi kuşağının biçilmesi anlamına geliyordu. Öncüsü önemli ölçüde biçilip dağıtılan metal sektöründe, bu saldırının imkanlarından da yararlanarak, örgütsüzlüğü süreklileştirmek amacıyla gündeme getirilen taşeronlaştırma yaygın bir uygulama alanı buldu. İşçileri bölüp parçalamanın imkanları üzerinden katmerli bir sömürü uygulamaya kondu. Bir tarafta asgari ücretle, hatta yer yer sigortasız çalıştırılan taşeron işçileri; diğer tarafta sendikalı, kadrolu ve daha çok kalifiye işçiler, sektördeki pek çok fabrikanın temel bir görünümü haline geldi. Bu uygulamalar işyerinde örgütlü olan sendikanın durumuna göre de bazı farklılıklar gösterdi. Sektörün büyük ölçekli temel fabrikalarında esasta Türk-Metal ve belli ölçülerde Öz-Çelik İş Sendikası örgütlüdür.

'85-91 işçi hareketi döneminde bu fabrikalarda kendiliğinden mücadelenin öne çıkarıp şekillendirdiği bir öncü işçi kuşağı oluşmuştu. İşbirlikçi sendika bürokrasisine rağmen, bu öncülerin inisiyatifi ve kendiliğinden hareketin gücüyle, çeşitli eylemlilikler hayata geçirilebiliyordu. İster sendika bürokrasisi üzerinde oluşturulan basınçla olsun, isterse yer yer bağımsız işçi komitelerinin inisiyatifiyle gerçekleşsin, bir hareketlilik yaşanıyordu. '91 sonrasında sermayenin saldırı dalgasının ilk hedefi bu öncü kuşak oldu. Hareketin mevcut düzeyiyle o dönem bu saldırı göğüslenemedi. Hareketin öncüsünün biçilip dağıtıldığı aşamada, sendikaları söküp atmanın, taşeronlaştırmayı yerleştirmenin imkanları vardı. Fakat sermaye sınıfı kendi deneyimlerinden de çok iyi bilmektedir ki, büyük ölçekli fabrikalarda uzun süreli bir sendikal örgütsüzlük ortamı ummak boş bir hayaldir. 12 Eylül gibi ağır bir yenilginin üzerinden dört yıl geçmeden hareketlilik yeni temeller üzerinde boy vermiştir. Bu nedenle sermaye, özellikle büyük ölçekli temel fabrikalarda, işbirlikçi sendikal yapıyı korumayı tercih etmiştir. İşten atmalar, ilk hızını kaybettikten sonra, artık daha çok işçi kitlesini sindirmek ve mücadeleci unsurları ayıklamak için kullanılmıştır. Çoğu durumda sudan bahanelerle belli periyodlarla işçi çıkarılmakta, işsizlik kitlenin başında bir giyotin gibi bekletilmektedir. Bu koşullarda kapsamlı bir taşeronlaştırma, Türk Metal, Öz Çelik-İş gibi iki hain işbirlikçi sendikanın hakim olduğu yerlerde pek tercih edilmedi. Sendikal yapı, şube başkanlarından işyeri temsilcilerine ve ispiyoncularına kadar, patronun bir kolu gibi çalışırken ve öncü kırılıp dağıtılarak sessizlik sağlanmışken, daha ileri bir saldırı tercih edilmedi. Çünkü taşeronlaştırma, ilk dönemlerdeki dağıtıcı etkisine rağmen, işbirlikçi sendikal yapının dışında kalacak taşeron işçilerinin sendikal arayışlarının nesnel zemini demektir. Dahası taşeronlaştırma ile sağlanacak sömürü artışı, bizzat sendika bürokrasisi aracılığıyla, satış sözleşmeleriyle sağlanabildiği ölçüde, önemli bir hedefe de

ulaşılmış olmaktadır. Türk-Metal ve Özçelik-İş'in örgütlü olduğu yerlerde taşeronlaşmanın daha çok mutfak, temizlik ve yükleme ile sınırlı olduğu görülmektedir. Buna rağmen, Arçelik, Beko gibi bazı temel işletmelerde taşeronlaştırmanın belli ölçülerde üretim sürecine de girdiği görülmektedir.

Birleşik Metal-İş'in örgütlü olduğu fabrikalardan ise durum biraz farklıdır. Bu sendikanın örgütlü olduğu büyük ölçekli önemli fabrikalarda yaygın ve kapsamlı bir taşeronlaştırma hayata geçirilmiştir. Birleşik Metal-İş'in Gebze Şubesi ve örgütlü olduğu yerler bu durumun açık örneğidir. Bu işyerlerinde, sendikalı-kadrolu işçi sayısı toplam işçi sayısının yarısının hatta yer yer üçte birinin altına düşmüş durumdadır. Kalifiye kadrolu işçiler, aldıkları görece yüksek ücretler ve işlerini koruma kaygısıyla taşeron işçilerin sorunlarına yabancılaşmış durumdadır. Patron istediği anda sendikanın yetkisini düşürüp, söküp atacak durumdadır. Ama, mücadele dinamiklerini bastırdığı, sendikayı işbirlikçisi konuma oturttuğu verili durumu sürdürmeyi tercih etmektedir. Sendikayı tamamen söküp atmak, yeniden tazelenmiş zeminde güçlü sendikal arayışlar demektir. Birleşik Metal-İş Gebze Şubesi, düştüğü konumla, çürümenin, patron işbirlikçisi bir örgütlenme haline gelmenin veciz bir örneğidir. Çolakoğlu, Yücel Boru, Borutaş, Kroman Çelik vb. birçok işletmede, taşeronlaştırma ve sendikanın sözkonusu konumu gözle görülür çıplaklıktadır.

Farklı bölgelerde ise Birleşik Metal-İş Sendikasının daha ziyade orta ölçekli fabrikalarda örgütlü olduğu veya son dönemlerde belli örgütlenme adımları attığı görülmektedir. Taşeronlaştırma yemekhane-temizlik-yükleme ile sınırlıdır. Eskiden örgütlenilmiş olan yerlerde, teknolojik yatırımlar ve esnek çalışma biçimleriyle daha az sayıda işçiyle daha çok iş yapmak, bunun imkanlarıyla süreklileşen bir işçi kıyımı, sindirme ve hareketsiz kılma çabası hakimdir. Bu elbette sınıf hareketinin durgunluğu ortamında bu kadar kolay uygulanabilmektedir. Yine şehir içindeki fabrikaların yeni alanlara (şehir dışı) taşınması, sendikal örgütlülüğü dağıtmanın bir vesilesi olarak yaygın biçimde kullanılmıştır ve kullanılmaktadır.

Birleşik Metal'in Topkapı şubesinin örgütlülüğü anlatılanları somutlamaktadır.

Petro-kimya sektörü

Petro-kimya sektörü, özellikle büyük temel işletmeleri düşünüldüğünde, yüksek bir kârlılık, hazır bir pazarda tekelci rekabet ve yüksek teknoloji/otomasyon ile çalışan bir sektördür. Bu durumun yansıması olarak, sektörde ezici bir ağırlıkla Petrol-İş gibi görece ilerici bir sendikal yapının hakim olduğunu görüyoruz. Bu özellikleri nedeniyle bu sektör, '91 sonrasında, metal gibi ağır, kapsamlı ve hızlı bir saldırıyla karşılaşmamıştır. Daha tedbirli, tedrici işten atmalarla öncü kuşak kırılmaya çalışılmış, fakat ağırlıklı olarak öncünün sindirilip dağıtılması hedeflenmiştir. Sert mücadeleler, yüksek tekelci rekabet ve kârlılık ortamında, bir firmanın pazar payını kaybederek tasfiye olmasını getirebilir. Hareketi kırma, dağıtma, kötürüm etme çabası bu nedenle daha uzun bir sürece yayılmış, parça parça uygulamaya konulmuştur. Sınıf hareketi önemli ölçüde zayıfladıktan sonra, parça parça kıyımlarla öncünün ayıklanması, geçici işçi statüsü ve aynı fabrikada farklı işletmelerle sendikal örgütlülüğü zayıflatma çabaları gündeme getirilmiştir.

Polisan grevi ve direnişi, işkolu hakkında fikir edinmek açısından önemli veriler sunmaktadır. 12 Eylül sonrasında devlet imkanlarıyla palazlanan Polisan patronu, yaşadığı zorlukları nedeniyle işçilere karşı daha saldırgan bir tutum izlemek zorunda kalmıştır. '95'te başlayan Polisan grev ve direnişinin inatçılığına bakıldığında görülen şudur: Öncüsünü kaybetmemiş olan ve 10-15 yıldır birlikte çalışan işçiler, zorlu bir dönemeçte çetin, uzun ve soluklu bir mücadeleyi örgütleyebilmişlerdir. Zayıflıkları ve yenilgisi ancak sınıf hareketinin genel ortamında anlaşılabilir. '91-'95 yılları arasında metal sektörünün öncüsünün ezici ağırlığıyla kırıldığı ve hareketsiz kılındığı bir ortamda, Polisan işçisi '95 yılında inatçı bir direnişi örgütleyebilmiştir. Bu durum petro-kimya sektörünün büyük ölçekli fabrikaları için belli ölçülerde hala da geçerlidir. Öncünün hareketsiz geçen yıllarda gelişen güvensizliğine, esnek çalışma, kalite kontrol çemberleri, geçici işçi vb. uygulamalarla örgütlülüğe vurulan darbelere

rağmen, petro-kimya sektörünün özellikle temel birimlerinde, '85-91 öncü kuşağı belli ölçülerde varlığını sürdürebilmektedir. Bu durum işyerinden işyerine değişmektedir. Fakat bu işkolunun, metaldeki süreç ve imkanlara göre, belli bir farklılığını anlatmaktadır. Orta ölçekli işletmeler ve bunların örgütlü olduğu sendika şubeleri ise, daha çok Birleşik Metal'in Topkapı, Sefaköy şubelerine benzemektedir.

Bu yönüyle, Petrol-İş'in Gebze, İzmit, İzmir Aliağa şubeleri ve örgütlü olduğu işletmeler ile örneğin Kartal şubesinin durumları birbirinden belli farklılıklar göstermektedir. Bu farklılık, gözleyebildiğimiz kadarıyla, sendikacıların ve şube yönetimlerinin konumu ve niteliğinde değildir. İşyerlerin sorun ve mücadele dinamiklerindedir.

Yalın üretim, kalite çemberleri ve esnek üretim uygulamaları özellikle petro-kimya sektöründe gündeme gelmektedir. İşçi sınıfının sadece kol değil, aynı zamanda kafa emeğinden de azami bir yararlanmayı hedefleyen bu saldırıların başarılı uygulamasının belli önkoşulları vardır. İşçilerin kaderlerini patronun kaderine bağlaması, böylece gönüllü olarak daha verimli çalışması demek olan bu uygulamalar, ideolojik bir yanılsamanın yanısıra, görece yüksek ücret, iyi bir yaşam düzeyi, belli sınırlarda da olsa işgüvenliği vb. gerektirmektedir. Tekelci sermayenin yüksek kârlılıkla çalışan işletmeleri bu imkanlara sahiptir. Petro-kimya sektörü, otomobil fabrikaları vb. bunların örnekleridir. Yoğun rekabet ve dalgalanan pazar koşullarında, ancak vasıflı işgücü, "verimli" emek sermayeye diğer sermaye grupları karşısında üstünlük sağlamakta ve yaşamsal bir önem taşımaktadır. Aslında üretici güçlerin eriştiği gelişme düzeyinde, yabancılaşmadan kurtulup özgürleşmiş emeğe, demek oluyor ki üretim araçları üzerinde sosyalist toplum mülkiyetine, sosyalist emeğe duyduğu yakıcı ihtiyacın bir dışavurumu oluyor bu uygulamalar. Ve elbette sermayenin elinde sınıfı kendi tarihsel konum ve hedeflerine yabancılaştırmanın araçları olarak işliyor. İşçiler ölesiye "gönüllü" çalıştırılırken, sınıf kardeşine ve misyonuna yabancılaştırmanın tehlikeli saldırı araçlarıdır bunlar. Ve sanıldığından da geniş bir alana yayılmaktadır. Bu uygulama, klasik bir yalın üretim/kalite çemberleri uygulamaları olmaktan ziyade, melez bir görünüm sunmaktadır. Üretimdeki otomasyonun yüksek ücret imkanını sınırlaması nedeniyle de melezleşen uygulamalar, daha çok işsizlik sopası ve ideolojik kuşatma ile uygulanmaya çalışılmaktadır. Koç grubunun bütün fabrikalarında kalite çemberleri uygulamaları için ilk adımların atıldığı, bunun yer yer yan sanayinin belli fabrikalarında uygulanmaya çalışıldığı düşünülürse, saldırının boyutları anlaşılabilir. Üretim teknolojisinin elverdiği sınırlarda bütün temel işletmelerinde bu uygulamaların şu veya bu melez biçimiyle önümüzdeki süreçte gündeme geleceği açıktır.

Her iki işkolunun da somut durum ve süreçlerini, yer yer tekrar pahasına gözleyebildiğimiz kadarıyla aktarmaya çalıştık. Sınıf hareketinin bugünkü ortamında işkollarında örgütlü sendikal yapılara karşı tutum olsun, ilk elden acil taleplerin başarılı bir tarzda formüle edilmesi olsun, faaliyetimizin gelişip güçlenmesi için büyük önem taşıyor.

Genel olanla özgül olanı birleştirme güç ve esnekliğimiz yürüyüşümüzün hız ve niteliği üzerinde belirleyici bir öneme sahiptir.

Taktik talepler

Her iki işkolu, bugünkü konjonktürel sessizlik doğru anlaşılırsa, sınıf hareketinin öncü sektörlerini oluşturmaktadır. Bugünkü dağınıklığına rağmen kazanılmış hakları dahi bunun göstergesidir. 8 saatlik işgünü, tekstil sektöründe kazanılması, sökülerek alınması gereken bir talep iken, metal ve petro-kimyanın birçok fabrikasında halihazırda fiili uygulamadır. Fazla mesailerle yer yer delinse de, durum hiçbir biçimde tekstil işkolu ile kıyaslanabilir değildir. Aynı durum mesai ücretleri, bazı ekonomik-sendikal haklar, ikramiyeler vb. için de rahatlıkla söylenebilir. Gelmek istediğimiz yer şudur. Bu iki işkolu, tekstil ve diğer işkollarından farklı olarak, sektörel taktik-sendikal talepleriyle sınıf hareketinin genel düzeyde taktik-sendikal taleplerinin mücadelelerini verebilecek, bunları birleştirebilecek durumdadır. Çünkü, hem kazanılmış haklar açısından ileri bir konumdadır, hem sermayenin esnek üretim gibi yeni saldırılarının dolaysız hedefidir, hem de mücadele gücüyle bunları püskürtebilecek önde gelen alanları oluşturmaktadır.

Herkese iş! 6 saatlik işgünü! İnsanca yaşam/ücret düzeyi! Çalışanlara işgüvencesi! İşsizlik sigortası!

Bu temel ekonomik talepler, sermayenin elinde birbirini tamamlayarak işleyen işsizlik, işten atılmalar, sefalet ücretleri çarkına sınıf cephesinden verilmiş yanıtlardır. Bu talepler, aynı zamanda esnek üretim saldırısını boşa çıkarabilmenin de önemli araçlarıdır. İşsizliğe, kıyımlara sefalet ücretlerine dur diyebilmek, işsizlik sigortası ve işgüvencesi taleplerinin ötesinde "Herkese iş!" talebini yükseltmeyi, bunun dolaysız bir aracı olarak da işgününün 6 saate çekilmesini dayatmayı gerektiriyor. Sefalet ücretlerinden kurtulabilmek nasıl işsizlik ve işçi kıyımlarına karşı kararlı bir mücadeleyi gerektiriyorsa, işsizliğe karşı mücadele de işgünün ücretler düşürülmeden kısaltılmasını şart koşmaktadır. Bu temel talepler bir bütün olarak işçi sınıfını ekonomik düzeyde birleştiren ve ortak hedeflere sevkeden özelliğe sahiptirler. Henüz 8 saatlik işgünü hakkını kullanamayan tekstil işkolunun güçlü bir tarzda 6 saatlik işgünü talebini yükseltmesini bekleyemeyiz. Ama metal ve petro-kimya işçileri, kendi işlerini korumak ve insanca yaşayabilmek için, bu talepleri yükseltmek zorundadırlar ve bunun imkanları potansiyel olarak mücadele birikimlerinde vardır.

Daha sektörel olan sorun ve talepler, taşeronlaştırmaya, iş kazalarına, meslek hastalıklarına karşı mücadele, yukarıdaki taleplerle birlikte ele alınacaktır. Özelleştirme ve esnek üretim ise, bütün sınıfı hedef tahtasına oturtmuş ve ekonominin kilit yerlerinden başlamış saldırılar olarak, mutlaka mücadele edilmesi gereken sorunları oluşturmaktadır. Özelleştirme bugüne kadar basınımızda yeterli açıklıkta işlenmiş olduğu için üzerinde durmuyoruz. Fakat esnek üretim, kalite çemberleri vb. uygulamalar için aynı şeyi söylemek henüz zordur. Bu alanda sınırlı bazı ilk adımları attık. Bu tartışmanın gelişip güçlenmesi, bütün sonuçlarına varması gerekmektedir. Halihazırda çalışmamızın çeşitli alanlarında böyle bir yoğunlaşma mevcuttur. Bu, sınıf hareketinin karşı karşıya olduğu yeni bir kapsamlı saldırı demektir. Petrol-İş, somut biçimde yaşadığı için, bu soruna ve uygulamalara karşı tutum geliştirmeye çalışmaktadır. Biz bundan da yararlanarak, sorunu devrimci sınıf perspektifinden yanıtlayan politikalar üretmek, güncel ile tarihsel olanı, taktik ile stratejik olanı birbirine bağlayabilmek zorundayız.

Ve nihayet, kendi dışına bakmasını, diğer sınıf kardeşlerinin, emekçilerin ve tüm ezilenlerin sorunlarına sahip çıkmasını öğretebilmek, devrimci sınıf sendikacılığı çalışmamızın temel bir boyutudur. Dahası metal ve petro-kimya sektörleri bütün sınıf hareketi için oynayabilecekleri öncü kol rolüyle bu alana daha bir ısrarla çekilmek durumundadır. Taktik taleplerin devrimci sınıf iktidarı hedefine bağlı olarak ele alınacağı düşünüldüğünde, dışına bakmayı başarmanın ek imkanları anlaşılacaktır.

Sendikalara, sendikacılara karşı tutum ve platform girişimleri

Bugün, sınıf hareketinin verili ortamında, "öncü"sünün dahi arayışının daha çok sendikal düzeyle sınırlı olduğu bilinmektedir. Bu duruma teslim olmadan, ama bunun bir veri olduğunu da bilerek, faaliyet yürütmek zorundayız. Dosdoğru politik alandan müdahalemiz, haftalık PYO adımımız ile birlikte, şimdi her dönemkinden daha güçlüdür. Yine, bültenler üzerinden alan, birim ve sektörlere yönelik daha güçlü müdahale çabamız, doğrudan politik müdahalemizi zayıflatmamakta, tersine ona yeni kanallar açmaktadır. Yeni tarzımız ve araçlarımız bütün sonuçlarını önümüzdeki süreçte üretecektir. Ama gerek şimdiden ortaya çıkan ilk veriler, gerekse faaliyet ve ilişkinin mantığı, temel hatalar yapılmazsa, farklı bir sonucun ortaya çıkışına imkan vermeyecektir.

Çalışmanın çeşitliliği, gelişmelerin eşitsizliği, süreci sürekli izleyen ve ona yanıtlar üreten bir asgari bölge önderliği pratiğini dayatmaktadır. Sendikal düzeyde başlayan bir arayışa bu düzeyden güçlü ve anlamlı bir ilk yanıt, bir yanıyla, elbette işkolu düzeyinde oluşturulacak sınıf sendikacılığı politikasıyla verilebilir. Ve bu alan boş bırakılırsa eğer, sınıf hareketinin güncel nesnelliğinde, sınıfı devrimcileştirme girişimimiz temel bir imkandan yoksun kalır. Bu alanı küçümsememiz veya hakkıyla dolduramamamız, sektörel yönelime dayalı bültenlerin elimizde kendi başına bir yayın faaliyetine ve bir

gereksiz yüke dönüşmesine yol açar. Bugünden ilk anlamlı adımlarını atmayı umduğumuz bölgesel-işkolu işçi platformlarını işlevsiz kılarak, dağıtıcı sonuçlar üretir. Fakat diğer taraftan, işkolu düzeyinde başlasa da buradan kalıcılaşacak, kendi platformunu korusa da daha ileri hedefli bölgesel platformlara yönelmeyecek her girişim çok dar, ilkel ve geri kalacaktır. Sorunun, gerek sınıf hareketinin verili nesnelliğinden, gerekse bizim biriktirdiğimiz güç ve imkanlardan gelen yanları vardır. Bu iki temel değişkeni çalışma bölgeleri somutunda yeniden ve yeniden değerlendirmek ve işkolu düzeyinde başlayan çalışmayı olanaklar ölçüsünde bir bölge işçi platform girişimine çevirebilmek, gözetilen bir hedef olabilmelidir. Bu yöneliş işkolunda başlayan girişimin hemen dağılmasını gerektirmez. Tersine, onun da kendi mecrasında sürmesinin imkanları sonuna kadar zorlanabilmelidir.

Burada dikkat edilmesi gereken başka bir nokta daha vardır. İşkolunu aşan bölge işçi platformu girişimleri, elbette sendikal düzeyi aşan arayışlar demektir. Bir politik arayış, bunun bizim dışımızda da şöyle ya da böyle ortaya çıkan öznelerin varlığı demektir. Veya bölgedeki direnişlerle güçlü bir sınıf dayanışması, bölgesel direnişleri yaratan eğilim demektir vb. Fakat bölgesel olan girişim sendikal düzeyi dışlar diye birşey sözkonusu değildir. Sınıf hareketine ve sendikal yapılara dikkatli bir bakış, sorun ve çözümlerin işkollarını aşıp, kesen özellikler taşıdığını ortaya çıkarır. Sanayinin büyük ölçekli temel fabrikalarına genel olarak işbirlikçi sendikal yapılar hakimdir. Petro-kimya işkolu kısmen bunun dışında tutulabilse de, metalin, tekstilin, gıdanın vb. temel birimleri için bu durum geçerlidir. Daha orta ölçekli fabrikalarda ise, ya sendika yoktur ve bu durumda bir nesnel eğilim olarak sendikalaşma faaliyeti öne çıkar; ya da varolan sendikal yapılar sorunlu da olsa çalışılabilir durumdadır. Önemli bir kısmı ilericilik, solculuk iddiası taşıyan şube yönetimleri sözkonusudur. Yine, işkolundan ayrı olarak, öncü işçi birikimleri ve sorunlarıyla KİT işletmeleri ayrı bir kategori oluşturmaktadır vb...

Tersinden, bugün güçlü bir çalışmayla en azından somutta şube yönetimlerine aday bir platform kuramadığımız bir evrede, farklı sorunlar ve farklı sendikalar arasında bölünen işkolu çalışması da çeşitli zorluklar ve dağılma tehlikeleri taşımaktadır.

Toparlayacak olursak; verili olanı ve başlangıç evresini bilmek, bu süreçlerin ihtiyaçlarına hakkıyla cevap verebilmek, fakat sıçramalı ve eşitsiz gelişimin imkanlarına kilitlenen, somutu sürekli gözeten bir ataklıkla bölgesel ileri işçi platformlarına yönelmek durumundayız. Bu, belli sektörel çalışmaların yeni girişimlerin yanısıra sürmesini elbette dışlamayacaktır.

Sendikalara karşı tutum sözkonusu olduğunda, Türk-Metal ve Özçelik-İş'e karşı tutumumuz için söylenmesi gerekenler önceki metal işkolu yazısında söylenmiştir. Özellikle Türk-Metal'in nasıl işbirlikçi mafyalaşmış bir yapı olduğunu bugün en geri işçi dahi bilmektedir. Sizin teşhir etmenize gerek kalmadan sıradan işçiler teşhiri fazlasıyla yapmaktadır. '90-91 metal grevini, grev aidatı ödememek için 29. gününde satması, hala birçok metal işçisinin hafızasındadır. İşçiler kendilerine ve sınıf kardeşlerine güvensizliklerini kıracak somut bir önderlik pratiği aramaktadır. Sorunun düğümlendiği yer burasıdır.

Bizim Petrol-İş, Birleşik Metal-İş sendikalarına karşı tutumda daha ileri bir açıklığa ihtiyacımız var. Bu iki sendikaya, Genel-İş, Belediye-İş, Harb-İş ve farklı işkollarında sendikaların birçok şubesi de eklenebilir. Bu sendikalar, gerek şube gerek genel merkez düzeyinde, genel olarak ilerici "sol" bir söylem kullanan yapılardır. Birçok sendikal yapı gibi çürümüş ve mafyalaşmış bir halde değildirler. Fakat, bürokratik sendikal aygıtın birer parçaları olmaları ve reformist bir ideolojik-politik konumda bulunmaları nedeniyle bu sendikal yapılar asgari işlevlerini dahi yerine getirmekte zorlanmaktadırlar. Sol söylemlerine genelde yasalcı-icazetçi bir reformist anlayış ve pratik eşlik etmekte, bu ağırlıklı olarak yenilgi üretmektedir. Öyle ki, bu yapılar çoğu durumda, işçilerin en sıradan günlük ekonomik mücadelelerine dahi önderlik edememektedirler. Sol bir söylemle birlikte bu pratik tutum, zaten sancılı bir sınıf hareketi ortamında, işçilerde hem sol söyleme hem de sendikaya ve birşeyler yapılabileceğine olan güveni darmadağın etmektedir. Bu dağınıklığın üzerinden ise sendikacılar, "işçiler kendi acil

sorunlarına dahi sahip çıkmıyorlarsa biz ne yapabiliriz" diyerek kendi duruşlarını meşrulaştırmaktadırlar. Mutlu Akü grevinde sendikayı görevine davet ettiğimizde, cevap hazırdır: "İşçiler daha grev nöbetine zorla geliyorlar, toplantılara bile katılmıyorlar" vb... Herhangi bir şube yöneticisine biraz basınç uygulayın, size işçilerin ne kadar da geri ve duyarsız olduklarını anlatacaktır. Genel-İş DİSK'in 22 Aralık İzmit mitingine işçileri biraz da zorlayarak götürdü. Alanda yoklama olacağını ilan etti. İşçiler ise, katılanıyla katılmayanı ile şöyle bir ruh halini yansıtıyordu: "Buradaki Susurluk'u çözmeden hangi Susurluk'u çözmeye gidiyoruz?" Belediyelerdeki işçilerin alacaklarını tahsil edemeyen, usulsüzlüklerin üzerine gidemeyen bir sendikal yapıya verilen refleks bir tepkiydi bu.

Örnekler çoğaltılabilir. İşçilerin bugünkü ruh hali ve davranışları, gerçekte sendikacıların olumsuz anlayış ve pratiklerinin bir ürünüdür. Oysa sendikacılar dönüp bunu kendi konumlarını ve ataletlerini meşrulaştırmak için kullanmaktadırlar. Elbette, sorunun kendiliğinden hareketin zayıflığından gelen esasa ilişkin bir yanı vardır. Güçlü bir sınıf hareketi, hem sendikacıları sarsar ve kendine getirir, hem de adam olmayanlarını kenara iter. Böyle bir ortamda herşey daha farklıdır. Veya öncü işçiler bugün bu kadar titrek davranmasalar, yine bir dizi şey farklı yaşanabilir. Fakat biz eğer meseleyi genel soyut çerçevesiyle değil de, bugünkü somut durumu ve buradan çıkışın imkanları üzerinden tartışıyorsak, farklı sonuçlar elde ederiz. Bu ilerici olmak iddiasındaki sendikal yapılar, sendikacılar, sınıfın verili geriliği ne olursa olsun, söylemlerine bir parça yaklaşan bir somut önderlik pratiğini neden ortaya koymuyorlar? Devrimci sınıf sendikacılığını geçtik, mücadeleci, hakkını söke söke alan bir sendikacılığı olsun neden yapmıyorlar? Nakliyat-İş iyi bir örnektir. Bu sendikal yapı politik hattıyla hiç de devrimci sınıf çizgisinde değildir. Taktik adına işçileri şu veya bu partinin kuyruğuna takmakta, direnişleri sınıf hareketinin ihtiyaçları ekseninde kurmamaktadır. Fakat, tutarlı bir sendikal mücadele pratiğiyle, örneğin Gintem işçilerini inaçtı bir mücadeleye sevkedebilmektedir. İşçiler sendikacıların ve sendikanın önlerinde yürüdüğünü ve sözlerinde tutarlı olduğunu gördüklerinde, işgalden gözaltına bir dizi zorlu pratiğe girişebilmektedir.

Biz elbette sorunlara ve mücadeleye devrimci sınıf çizgisinden bakarız, buna uygun bir konumlanışın önemini döne döne işleriz. Hareket bir parça gelişip düzenle daha cepheden karşı karşıya geldiğinde, bu sınıf tutumunun ne denli önemli olduğu daha açık ortaya çıkar. Her şey bir yana, '91 kırılması sonrası sınıf hareketinin bir dizi mevzi direnişinin deneyimleri hala hatırlardadır. Kağıthane, Gebze direnişleri üzerinden öneri ve değerlendirmelerimiz yayınlanmıştır. Fakat bugün bırakalım devrimci sınıf çizgisi ve tutumu, mücadeleci bir sendikacılık pratiği dahi çok zayıftır. Ve bugün işçiler, yazık ki, tek örgütü olarak bildikleri sendikalar tutarlı bir tarzda önlerine düşmediği koşullarda, kolay kolay ileri pratiklere de yanaşmamaktadır. Öncü işçilerin önderliğinde atılan ilk adımların ardından, daha zorlu süreçler için sendikasını tutarlı bir tarzda yanında görmek istemektedir.

Biz, bu "ileri" sendikal yapıları ve sendikacıları, sermayenin topyekün saldırısı karşısında elbette doğru bir politik hatta, devrimci sınıf çizgisine çağıracağız. Fakat bunu, bu çizginin olmazsa olmaz bir uzantısı ve somutlanışı olan mücadeleci, hakkını söke söke alan, meşruiyetine yaslanan, sınıfın enerjisini açığa çıkaran bir pratik çizgiyle birleştirmelerini talep edeceğiz. Bunu, her somut süreç için, somut pratik tutumlara yol gösterici ısrarlı bir davet şeklinde yapmak zorundayız. "Siz zaten kavgadan kaçıyorsunuz!" vb. tarzında yaklaşmamak zorundayız. Bu tarz yaklaşım, bütün köprülerin atılmasına ve bizi tecrit eden bir sürece yolaçmaktadır. Yol gösteren bir tarzla, esnek politik yaklaşımla sözümüzü söylemek, mecbur kalmadıkça ipleri koparmamak tercih edilmelidir. Ancak, somut pratik tutumlar üzerinden zorunlu karşılaşmalar kaçınılmazdır. Bugün için asıl yetenek, sendikayı da harekete geçirmeyi başarabilmektedir. Biz politik yaklaşımı doğru kurduğumuzda, sendika ister harekete geçsin, ister geçmeyip işçi kitlesiyle karşı karşıya gelmeyi seçsin, kazanan biz oluruz. Yeter ki sendikaya karşı doğru politik tutum, güçlü bir taban çalışması ile birleşmiş olsun!

İstanbul İl Komitesi

Öncü işçiler neden suskun?

Öncü işçilerin suskunluğunun şüphesiz birçok nedeni var. En genel tanımlaması sınıf hareketinin nesnel durumu üzerinden yapılabilir. Ama suskunluk tümüyle nesnellik üzerinden açıklanamaz. Nesnel süreçleri olumsuz tarzda dumura uğratan süreçleri gözardı edersek, hiçbir vargıya ulaşamayız.

'80 öncesinde işçi sınıfı, örgütlülük düzeyinin tüm yetersizliğine rağmen, sermayeye karşı mücadelesinde daha dinamik bir tutum sergiliyordu. Ülkedeki genel politik atmosfer, reformizmin ve devrimci demokrasinin herşeye rağmen sınıf içindeki etkisi, mücadeleyle kazanılan demokratik mevziler, sınıf partisinin yokluğu koşullarında bile sermayeye korkulu anlar yaşatabiliyordu. Çeşitli örgütlenmeleri aracılığıyla işçi sınıfı, burjuvazinin ideolojik bombardımanına çarpık da olsa karşı koyabiliyordu.

'80 sonrası dönemde, sınıfın ve sınıfa "önderlik" iddiasında olanların kavgasız yenilgiyi kabullenmiş olmalarının kaybedilen haklardan çok daha önemli bir etkisi vardır. Yalnızlık ve korku psikolojisi, ideolojik yozlaştırma aygıtlarının sürekli bombardımanı, din, milliyetçilik, vb. işçi sınıfı üzerindeki etkisi sanıldığından da fazladır. Eğer bugün işçi sınıfı ve öncüleri üzerindeki ölü toprağını silkelemede hızlı adımlar atamıyorsa, bunun en temel nedeni kaybettiği ekonomik ve sosyal haklar için mücadeledeki isteksizliği değildir. Çok daha önemlisi yalnızlık ve devlet şiddetinden duyduğu korkudur. Din, milliyetçilik, laiklik-şeriatçılık vb. üzerinden yoğunlaşan ideolojik saldırıların yanısıra alabildiğine tırmandırılan şovenizmdir. Tüm bunlar ekonomik saldırıların bu denli kolay gerçekleşmesinin temel etkenleridir.

Sınıfın "öncüleri" fabrikalarındaki işçilerin geriliğini veri alarak hareket etmektedirler. Bu gerilik kendilerinin örgütsüzlüğüyle de birleştiğinde, ortaya çıkan durum tam bir hezimettir. Öncü işçiler fabrikalarındaki işçilere güvenmemektedirler. Çünkü kendilerini onlardan ayıran çizgi son derece değişken ve siliktir.

'80 öncesindeki sendikaların "devrimciliği", onların bu konumda oldukları anlamına gelmiyordu. Bu, sınıf hareketindeki genel canlılığın bir yansımasıydı. Sendika bürokrasisini üreten nesnel zemin, bugün bu canlılığın olmamasıdır. Sendikal bürokrasi bu zeminde varlığını sürdürme imkanı bulabilmekte ve sınıfın her çıkışını bastırmaktadır. Bunun için de nicel anlamda sürekli kan kaybetmektedir. İşçilerin sendikalaşma mücadelesinde sürekli satılması, sendikaların olduğu işyerlerinde işçileri bilinçlendirme değil "idare" etme yöntemleri, mücadele ettirmeden kazandırma vaatleri, sınıfın sendikalara güvensizliğini arttırmaktadır.

Bugün düzen cephesinde yaşanan çürüme ve kokuşmaya, tahammül sınırlarını zorlayan saldırılara sınıfın öncüleri işten atılma korkusuyla sessiz kalıyorlarsa, bu onların da bu çürümenin içine çekilmekte olduklarını gösterir. Ancak, örgütsüzlüğü yıllardan beri yaşayan bir sınıfın, düzenin ideolojik kuşatmasına karşı duramaması, onun düşünce kalıplarına uygun davranması da doğal bir durumdur.

Öncü işçilerin önemli bir kesimi reformist partiler arasında dağılmıştır. Devrimcilerin, komünistlerin etkisi henüz zayıftır. Sol hareketlerin bilinen zaafları öncülerin birlikte davranmalarını ve zayıflıklarını aşmalarına engelleyen önemli bir etkendir.

Birçok eksiğine rağmen kısaca çizilen bu tabloyu değiştirmeye, tüm eksikliklerine ve zayıflıklarına rağmen, komünistlerin gücü yetebilir. Ancak sınıfın devrimcileri saksıda yetişmiyor. Bu alanın sorunlarıyla boğuşmayan kadroların sınıf devrimcileri haline gelmeleri mümkün değildir. Sınıfı "değiştirirken" değişmek konusunda ısrar ve inat büyük bir önem taşıyor. Bugünkü kadro potansiyelimizin sınıfla bağ kurma, dönüştürme ve alanının ayrıntılarını anlama konusundaki deneyimsizlikleri hızlı adımlar atmamızı engelleyebiliyor. Sınıfın örgütlenmesinde taktiksel yaklaşımlarda zenginliklere ihtiyacımız var. Yaşamın zenginliklerini kavramak ve kullanmak yeteneği göstermek durumundayız.

Öte yandan, öncü işçilerle tek tek kurulacak ilişkiler şüphesiz önemlidir. Ama tek tek kazanma anlayışı, tam da bu öncü işçileri fabrikasındaki işçi kitlesine yabancılaştırabiliyor. İşçilere yönelik yoğun bir propaganda faaliyeti, ama bunların sonuçlarını toplamada daha fazla ısrar göstermek gerekiyor.

Yaşar Şener

Yoldaşların siyasal özgeçmişlerinden...

Örgütlü mücadelenin sorumluluklarını üstlenmek, imkanlarını kullanmak istiyorum...

Büyük bir taşra ilinde doğdum. Çocukluğumun ilk yılları köyde geçti. İlkokul çağına geldiğimde aynı ilin şehir merkezine taşındık. Çocukluğum yokluklar içinde geçti. Oturduğumuz mahallenin etrafı varoşlarla çevrili olduğu ve mahallemizde nispeten yoksul bir mahalle olduğu için, sosyal çevrem, arkadaşlık çevrem daima yoksul insanlarla karakterize oldu. Bütün yaşamım bu ortamda şekillendi. Böyle olmakla birlikte sosyal çevremin apolitik bir özellik taşımasından dolayı uzun yıllar, 17 yaşıma kadar, politik bir kimlik taşımadım. Zayıf da olsa gerek ailemden gerekse arkadaş çevremden kaynaklı olarak dinsel ve milliyetçi eğilimler taşıyordum.Üniversite yıllarıma kadar denebilir ki beni karakterize eden tanımlama "mahalle delikanlısı" oldu. Ama bizimkisi mafyavari serserilik ekseninde değil, haksızlıklara, yoksulluklara karşı bir tepki olarak kendisini ortaya koyan, bir grup yakın arakadışımla birlikte dışa vurduğumuz, hatta o mafyavari dediklerimizle karşı karşıya konumlanan (zaman zaman çatışan) bir hüviyet taşıyordu. Bu dönemde bilincimde yeşeren belli kıpırtılar, sonradan devrimci olmamda önemli bir zemin teşkil etti.

Arayış içersindeydim, kavgalı dövüşlü, çalkantılı, zaman zaman bunalımlı bir yaşamım vardı. Bunlarla tam bir tezat içersinde, lise öğrenciliğim ise oldukça başarılıydı. Okulun önde gelen başarılı öğrencilerindendim. Uzun süre bir yandan mahalle delikanlısı, bir yandan başarılı bir öğrenci olmanın içiçeliğinde bocaladım. Sonunda ikincisi ağır bastı ve kendimi geliştirmeye, yavaş yavaş okumaya başladım. Bu arada, eski yaşam tarzımla tam bir tezat içerisinde olan lümpen, entel bir tarzda yaşayan birkaç "devrimci" insanla ilişkilerimi sıklaştırdım. Eski tarzımdan kopamadığım için bu insanların devrimci söylemleri bana samimi gelmiyordu. Çünkü yaşam tarzları beni itiyordu. Bütün devrimciler böyle herhalde diye düşünüyordum. Bu yüzden uzun süre söylemlerine direndim, onları çürütmeye çalıştım. Ama merak da ediyordum. Öğrenmek istiyordum. Hayat görüşüm ise yavaş yavaş değişmeye başlamıştı. Dinsel eğilimlerim törpülendi. Dünyaya daha geniş bakmaya başlamıştım.

Bu arada üniversiteyi kazanma çabalarım büyük şanssızlıklar sonucu (...) 3 yıl boyunca sonuçsuz kaldı. Bunalıma girmiştim. Bu bunalımlı dönemle, okuma öğrenme çabalarım içiçe gitti. Devrimci romanlar, siyasi kitaplar okuyordum. Kendimi henüz "solcu" olarak tanımlıyordum. Ecevit ve DSP'ye sempati duyuyordum.

Üniversiteyi kazanmamla bu süreç hızlandı. İyi bir üniversiteyi, iyi bir bölümü kazanmıştım. Politikleşme sürecim yavaş gidiyordu. Politik ve devrimci insanlarla daha çok tanışmama rağmen... Çünkü mezun olup iyi bir iş kurmak, lüks bir hayat yaşamak, hep idealimde olan bir şeydi. Gerçekleri görüyordum, ama bu küçük burjuva özlemlerim yine de ağır basıyordu. Diyebilirim ki bu çelişkiler içinde uzun süre devrimci olmamak için elimden geleni yaptım! Bir yandan eski yaşam tarzımın olumlu olumsuz izlerini, diğer yandan lüks hayat özlemleri, diğer yandan okuduklarımın ve etrafımda, ülkedeki yaşamda gördüğüm gerçeklerin beni devrimci olmaya itmesi... Tüm bu dinamiklerin ışığında devrimcileşmem de ağır aksak, küçük adımlar şeklinde oldu.

İnsanlarla tartışırken hep geri duruşumu teorize ediyor, direniyor, ancak onlara da hep küçük tavizler veriyordum. Bu tavizler ise her seferinde beni devrimciliğe bir adım daha yaklaştırıyordu.

Önce Ecevit ve DSP sempatizanlığını bıraktım. İkinci durak İşçi Partisi idi. PKK'ya soğuk bakıyor, sosyal-şoven bir çizgiyi savunuyordum. İllegal mücadeleye antipatim vardı. Tabi bunlar hep geri duruşun teorizasyonlarıydı. Hem geri duruyor, hem de ben de sosyalistim diye göğsümü gere gere dolaşıyordum. İP ile bile örgütlü bir sürecim olmadı. Sadece *Aydınlık* okuyordum. Okuldaki

eylemlerden ise bin türlü bahaneyle uzak duruyordum. Ancak adım adım da oraya doğru, devrimciliğe doğru yürüyordum.

Okuldaki ilk eylemim bir dönüm noktası oldu. Çok etkilenmiştim. (5 Nisan paketini protesto eylemiydi). Sürecim ve arayışlarım bundan sonra hızlandı. Geri durmama sebep olan etkenler yavaş yavaş zayıfladı. Çevrem genişledi. Ama hala temkinli yaklaşıyordum. İP sempatizanlığını bıraktım (karşı devrimci özünü görmüştüm). Derken bizim o eski lumpen „devrimci"lerle yeniden ilişki kurmaya başladım. Biri her şeyi bırakmıştı, diğerinin durumu ise tam bir karmaşaydı. Bir yandan lümpen bir yaşam tarzı diğer yandan Devrimci Sol sempatizanlığı. Devrimci Sol'u maceracı ve sınıftan kopuk buluyordum. Bu arkadaşla sık sık bunları tartışıyordum. O da benim geri şeyler savunduğumu, legalist reformist olduğumu söylüyordu. TDKP'nin Devrimci Sol'a dönük çıkardığı bir eleştiri kitabını okumamız (küçük burjuva devrimciliği eleştiriliyordu) ikimizi de değiştirdi. Süreç içersinde o maceracı söylemlerden uzaklaşırken, ben de PKK'ya olumlu bakmaya, illegal mücadeleyi savunmaya başlamıştım. İkimiz de TDKP'ye sempati duymaya başladık. TDKP'nin yeni dönemdeki sınıf vurgusu, küçük burjuva çizgiye yönelttiği eleştiriler, bizde sempati yaratmıştı.

Ancak yine de bunlar yavan şeylerdi. Ve biz, bilgisizliğimizden ve tüm hareketleri tanımamamızdan da kaynaklanan bir tutumla (aslında örgüt kaçkınlığımızdan dolayı), tüm devrimci ve sol hareketi yargılıyor, hepsini toptan mahkum ediyor ve düşündüğümüz gibi bir örgütün olmadığını söylüyorduk.

Ancak örgütsüz devrimciliğin olmayacağı üzerine haklı bir eleştirinin de karşısında durabilmek ve böylece kendimizi rahatlatmak için, kendimiz gibi birkaç kişi daha bulup bir örgüt kurma kararı aldık. Bu işi ciddiye de almıştık! Okuyacak, öğrenecek, kendimize ideolojik teorik bir hat çizecek ve örgütü kurup pratiğe girecektik!

Eğitim çalışmalarına başladık. Ta dünyanın oluşumundan, evrim teorisinden başladık. İnsanın ortaya çıkışı, ilkel komünal toplum, köleci toplum... böyle gidecekti. Bu arada güya illegaliteye de önem veriyor, hücre tarzında örgütleniyorduk! Süreç içerisinde sayımız yediye çıktı. Bu arada bir kaç yerde pratik faaliyet (!) bile yürütüyorduk. Rapor ve aidat sistemimiz bile vardı! Sadece bir illegal yayınımız eksikti! (Bir de ismimiz)

Bu kendini kandırmaca, örgütlenmeden kaçma süreci on ay sürdü. on ay'da eğitim faaliyetinde biz evrim teorisini dahi bitirememiştik. Bu on ay boyunca kendi başıma eğitim çalışması yapmıştım. Marksist-leninist klasikleri, devrimci yayınları takip ettim. Kafamdaki sorunları netleştirmeye başladım. Nasıl bir örgüt sorusunun cevabı kafamda yavaş yavaş oluşmaya başlamıştı. Bir çok devrimci çevreyi pratikte de (okulda) görme-tanıma fırsatım olmuştu (Kaldıraç, KDH, MLKP, TİKB vb.). Hepsi de kafamdaki örgüt tipolojisine uymuyordu. Bu arada okuldaki eylemlere, faaliyetlere düzenli olarak katılmaya başlamıştım. Tüm bunlar bende örgütlü bir devrimci olma isteğini körüklüyordu. Bizim "örgütün" sahteliği ve komikliği ise günden güne bilincime kazınıyordu. Araştırmalarıma hız verdim. Okulda pratik olarak göremediğim, hiç tanımadığım örgütleri de araştırmaya başladım. Eksen Yayıncılık'ın kitapları ve *Kızıl Bayrak* okumaya başladım. Kafamda belli temel noktalarda oluşan çerçeve (marksist-leninist yöntem, sınıfa bakış, 12 Eylül yenilgisine bakış, illegalite, sol harekete bakış vb. noktalarda) okuduklarımla çakışıyordu. Sol hareketi gruplandırma (küçük-burjuva reformizmi, küçük-burjuva devrimciliği, ara akımlar ve proleter sosyalizmi) şekli ve tam olarak tanımadığım grupların bu çerçevede yerli yerine oturması (benim kafamda da oturması) EKİM'i benim için tek hareket durumuna getirdi. Acaba! dediğim bir kaç şey de (bu tanımadığım ve EKİM'in mahkum ettiği bir iki hareket hakkındaydı, TKP-K, SİP) kısa sürede kafamda netleşti. Eksik olan tek şey vardı, o da EKİM'in somut olarak kendisi (okulda yoklardı, daha doğrusu varlardı da ben bilmiyordum) idi.

Doğrusunu söylemek gerekirse Ekimcilere ulaşmak için çok özel bir çaba sarfetmedim. Bizim küçük "örgüt"ün varlığı ve gidişatı kafamı karıştırıyordu. Diğer insanların Ekimci olmama tepki göstermelerinden ve beni dışlamalarından çekiniyordum. Ancak aslında Ekimci olmaktan, somut ilişkiye geçmekten çekiniyordum.

Benim sürecimle grup olarak yürüttüğümüz

eğitim faaliyeti arasında tam bir uçurum vardı. Bu beni rahatsız ediyordu. Yapılan tam bir aydın opportünizmiydi, örgüt ve mücadele kaçkınlığıydı. Ben ise artık kendimi bir Ekimci olarak görmeye, onun fikirlerini savunmaya başlamıştım. Bu duruma müdahelenin yollarını ararken ilginç bir olayla karşılaştım.

EKİM'le somutta ilk buluşmam

(...) Grubu olağanüstü toplantıya çağırdım. Düşüncelerimi açtım. Yaptığımızın örgüt mücadele kaçkınlığı, aydın oportünizmi olduğunu, böylesi bir eğitim programına onyılların yetmeyeceğini, eğer devrimciysek, ki zaten belli bir temelimiz de varsa, örgütleri araştırmamız gerektiğini (ki çoğunu başta elemiştik) temel noktaları görüp örgütlenmemiz gerektiğini, bunda herkesin özgür olduğunu, gerçek bir eğitimin örgütlü bir pratik içinde anlamlı ve mümkün olduğunu belirttim ve bu duruma bir son vermek gerekliliğini ortaya koydum. Araştırmaya EKİM'den başlanılması gerektiğini, sempati duyduğumu, EKİM'in başından beri ortaya koyduğumuz hassasiyet noktalarına cevap verdiğini söyledim. Söylediklerimi herkes samimiyetle onayladı. 4 kişi açık yüreklilikle, böylesi bir şeye hazır olmadığını, örgütlülüğe hazır olmadığını söyleyerek gruptan çekildi. Diğer ikisiyle sürecimiz devam etti ve 1.5 ay içinde EKİM'e katılmaya karar verdiler.

Bu arada polisin bir operasyonu sonucu ilişkilerimiz kopmuştu. Bir ay kopuk kaldı. Yeniden ilişki kurmamızdan bir süre sonra iki kişiden biri de süreci kaldıramıyacağını söyleyerek ayrıldı. İki kişi kalmıştık. Kısa bir süre sonra "kötü" bir olayla karşılaştım. Benimle ilgilenen, bana çok şeyler veren, gelişmemin motor gücü olan iki yoldaş operasyon sürecini, işkence ve hapis korkusunu yenememiş ve örgütten ayrılmıştı. Üstelik bu insanlar nispeten eski ve tecrübeli yoldaşlardı. Üzüntülü ve öfkeliydim. Ancak bu olay beni olumsuz anlamda zerre kadar etkilemedi. Aksine kamçılandım. Sınıf intiharının zorluğunu ve önemini daha bir bilince çıkardım ve zaaflarıma yüklenmeye başladım. Ben kişilere değil, EKİM'e onun çizgisine, bakışına örgütlenmiştim. Bu insanlar anam babam, kardeşim veya sevgilim de olsalar, benim için farketmezdi. Onlara "geçici yol arkadaşları" dedim ve yoluma devam ettim.

Zaaflarımı eksikliklerimi hızla aşmay, kendimi geliştirmeye başladım. Gençlik çalışması içerisinde değişik görev ve sorumluklar aldım ve bunları elimden geldiğince yerine getirmeye çalıştım.

EKİM benim için ne ifade ediyor?

EKİM benim için herşeyden önce, kapitalizm denilen bataklıktan, onun iğrenç ilişkiler sisteminden kendimi kurtarmanın (bu anlamda özgürleşmenin), hem kendimin hem de tüm insanlığın nihai kurtuluşu demek olan komünizme yürüyüşün stratejik-taktik hattının cisimleşmiş halidir. EKİM, ortaya koyduğu ideolojik-teorik hatla, kullandığı yöntemle, pratik sınıf yönelişiyle, yarattığı araçlar ve katettiği mesafeyle partinin eşiğinde olan bir hareket olarak, komünistlerin ve sınıfın devrimci birliğinin oluşturulması noktalarında, tüm eksikliklerine rağmen, tek umuttur, tek şanstır. EKİM bu anlamda Türkiye ve dünya devrimine karşı sorumludur. Eksikliklerini ve zaaflarını aşmak ve hızla hedefine yürümek zorundadır. (En önemli zaafı bence, tarihsel ömrünü çoktan doldurmuş akımlardan ve bunların sekter ikameci önderlik anlayışlarından kendisini pratikte de kalın çizgilerle yeterince ayıramama noktasındadır. Önderlik sorununun kendisini açıktan dayattığı bir konjonktürde, EKİM bu ididasına uygun bir biçimde pratikte de kendisini diğer akımlardan daha net çizgilerle ayırmak, kendi bağımsız çalışmasına yüklenmek zorundadır. 1 Mayıs sonrası yapılan değerlendirmeler bu cepheden olumlu adımlardır). Kaybedecek tek saniyemiz dahi yok. Çoğul kullanıyorum. Çünkü varolan tüm eksiklikleri ve zaafları aynı zamanda kendi eksiklik ve zaaflarım olarak görüyorum. Vurgusunu yaptığım sorumluluğu, aynı zamanda kendi sorumluluğum olarak görüyorum. Çünkü ben kendimi EKİM'in kıyısında köşesinde değil, tam da göbeğinde görüyorum. Bu çerçevede örgütlü mücadeleye daha ağır ve dolaysız sorumluluklar yüklenerek devam etmek istiyorum. Örgütün bana kazandırdıklarını devrim ve sosyalizm mücadelesine daha üst bir sorumluluk düzeyinden seferber etmek istiyorum.

S. D.

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Saldırılara sessiz kalmamalıyız

İçinde yaşadığımız kapitalist sistemde her türlü sömürü ve zulüm ile karşı karşıya geliyoruz. İşçiler olarak bizler de bundan payımızı alıyoruz. Sendikasız çalışılan işyerlerinde işçiler neredeyse köle muamelesi görüyor. İşçilere ertesi gün işe gelebilmeleri için ancak karın tokluğuna çalıştırılmaktadır. Kapitalizm soframızdaki bir dilim ekmeği kapmak için her türlü sömürüye başvurmaktadır. Özelleştirme, taşeronlaştırma gibi saldırılarla yüzyüzeyiz. Hatta bizlerin ödediği paralarla bize hizmet veren SSK'yı bile elimizden almaya kalkıyorlar.

Bu saldırılar biz sessiz kaldığımız sürece devam edecek. Bize adeta tümüyle mafyalaşmış, kokuşmuş Şili devlet modelini dayatıyorlar.

Saldırı bununla da bitmiyor. İşverenler esnek çalışma ile karına daha çok kar katmak amacında. Eşel mobil sistemiyle toplu sözleşmesiz bir sendika yaratmak istiyorlar. Bunların asıl amacı işçileri örgütsüzleştirmek, sendikasızlaştırmaktır.

Diğer yandan bizleri yönetenler, köşe kapmaca oynayarak hep bizi uyutmak istemişlerdir. Bu ülkede devlet çetelerle içiçe, insanlar öldürülüyor, gözaltına alınıyor, kaybediliyor. Analaların feryatları yükseliyor. Bu ülkede insan hakları yok. Çalışanların, işçi ve emekçilerin hakları gaspediliyor. Kürdistan'da köyler boşaltılıyor, ormanlar yakılıyor. Orada yaşayan insanlar aç bırakılıyor. Fazla yiyeceklerini devlet ellerinden alıyor, ambargo uyguluyor. Devlet kanlı operasyonlarla halka zulmediyor.

Biz işçiler olarak her türlü baskı ve sömürüye karşı durmalıyız. Bizimle aynı mücadeleyi sendikanın da vermesi gerekiyor. Sendika işçilerle birleşerek, işçiler sendikalarına sahip çıkarak haklarını almalı. Sömürenlere karşı birlikte direnişe ve eyleme geçmelidir.

Sendikamız geçtiğimiz ay içinde Türk-İş'le ve işverenlerle ortak eylem düzenledi. Ama büyük 15-16 Haziran eylemleri için yapılan mitinge katılmak için hiçbir çaba harcanmadı. Aynı şekilde 2 Temmuz Sivas katliamının yıldönümünde Ankara'daki mitinge de, işçileri temsilen bile sendikanın katılımı olmadı.

Bizler sendikanın işçiler için ve işçilerle birlikte mücadele etmesini istiyoruz. Bu mücadelenin insan hakları için ve bütün sömürenlere karşı verilmesini istiyoruz. Sendikamız sessiz kalırsa ve biz işçiler duyarsız kalırsak, kapitalizm soframızdan ekmeğimizi daha çok almaya devam edecek.

Satırlarıma son verirken, sizleri Kartal Belediyesi Albayrak direnişine dayanışmaya çağrıyorum.

Kartal bölgesinden bir temsilci

Kardeşlik ve dayanışma gezisi

Antakya'da Ekimci Komünistler olarak düzenlediğimiz ilk kitlesel gezimizi 27 Temmuz günü gerçekleştirdik. Gezi, ilk olmanın verdiği bazı eksiklikleri barındırmasına rağmen, kitleselliği ve dolu içeriğiyle olumlu geçti.

12.30'da başlayan geziye yüzü aşkın kişi katıldı. Programımıza saz ve gitar eşliğinde devrimci türkü ve marşlarla başladık. Kitlenin katılımıyla söylenen marşlardan sonra sıra halaylara geldi. Ardından yemek hazırlığı başladı. Yemeği geniş bir sofrada ortaklaşa yedik.

Bir yoldaşın davetiyle, devrim ve sosyalizm mücadelesinde şehit düşen Türkiye, Kürdistan ve tüm dünya devrim şehitleri anısına bir dakikalık saygı duruşuna duruldu. Bu sırada iki yoldaş şiir okudu.

Ardından sıra foruma geldi. İlk sözü alan yoldaş, bu gezideki amacımızın insanlar arasında yakınlaşmayı sağlamak, kardeşlik ve dayanışma duygusunu geliştirmek olduğunu anlattı. Aynı zamanda geziyi mücadeleye katılmanın bir ilk adımı olarak hedeflediğimizi açıkladı.

'96 Temmuz zindan direnişin anlamı, yükselen toplumsal muhalefeti ('95 Gazi direnişi, '96 1 Mayıs'ı) ezme planını hayata geçirmeye çalışan sermaye devletine devrimci tutsakların verdiği ortak yanıtın gücü, devrimci tutsakların siyasi kimliğine ve kazanılmış haklarına yönelen

saldırılara karşı sergilenen ölüm pahasına direnişin anlamı somut olarak ortaya kondu.

Yoldaş devamında, güncel toplumsal sorunlara ve bunlara karşı mücadelenin gerekliliğine değinerek, örgütlü olmanın yakıcı öneminin altını çizdi. Ardından herkesi sohbete katılmaya davet ederek konuşmasını bitirdi.

Bir diğer konuşmacı söz alarak, sermaye devletinin Hatay üzerindeki oyunlarına dikkat çekti. Yavaş yavaş kitle tartışmaya canlı bir tarzda katılmaya başladı. Geziye katılan işçilerin, yaşadıkları sömürü ve baskıyı anlatması genel bir ilgi uyandırdı. Sohbetin ardından şiir okundu ve halaylar çekildi.

Gezinin bitiminden önce yerel olarak hazırladığımız *Ambar İşçileri Bülteni*'nden 80 adet kitleye dağıttık.

Sonuç olarak, bu ilk gezimiz kitlede olumlu tepkiler yarattığı gibi, yeni insanlarla ilişki kurma olanağı bulduk. Bu ilk deneyim bize yeni, daha başarılı geziler düzenlemenin yolunu da açmış oldu.

Antakya'dan bir grup Ekimci

Cevizli-Maltepe Dernek Girişimi gezisi

10 Ağustos'ta Cevizli-Maltepe Konfeksiyon İşçileri Dernek Girişimi dayanışma gezisi yapıldı. Tekstil İşçileri Bülteni'nin de katılım sağladığı geziye 150 civarında kişi katıldı.

Birlikte yenen yemeğin ardından program başladı. İlk olarak Dernek Girişimi Hazırlık Komitesi sözcüsü, dernekleşmenin amacı ve hedefleri üzerine bir konuşma yaptı. Konuşması özü itibarıyla; "Öncelikle ihtiyacımız olan 3-S talebi için dernek çalışması ve eşzamanlı yürütülmesi gereken sendikalaşma faaliyetinin varolan dağınıklığı aşmak ve yasalarda da olmasına rağmen verilmeyen 3-S hakkımızı kazanmak" çerçevesiyle sınırlıydı. İkinci konuşmacı olan bir Sunteks işçisi ise kendi deneyimlerini ve Merter'deki örgütlenme çalışmalarını aktardı. Gezi düzenleyicileri bunun dışında kimseye söz hakkı vermediği gibi, bu yollu girişimleri de engelleme yoluna gittiler. İşçilerin sorunlarını anlatabileceği, çözüm yollarını ve dernek girişimiyle ilgili düşünce ve önerilerini tartışabilecekleri bir forum yapılması önerimiz komite tarafından "işçileri konuşmalara boğmayalım", "vakit sınırlı" vb. bahanelerle kabul edilmedi. Böyece gezi, şiir, tiyatro ve de bol bol halayla geçirilen, hiçbir politik havanın solunamadığı bir etkinlik haline getirildi. Denilebilir ki, politik etkinlik alanına giren tek şey, *Tekstil İşçileri Bülteni*'nin mesajı ve satışı ile Reslan ve Albayrak işçileriyle dayanışma amacıyla yapılmaya çalışılan, fakat engellenen çakmak satışı girişiminin yarattığı tartışmalar olmuştur.

Program sürerken yaşanan bir olay, EMEK'lilerin sınıfa, sınıf dayanışmasına karşı nasıl bir bakışa sahip oldukların gösterdi. Reslan ve Albayrak işçileriyle dayanışma amacıyla çakmak, kalem satışı yapmak isteyen devrimciler kaba bir şekilde kenara çekildi ve satış yapmaları engellendi. Bunun üzerine EMEP'lilerle tartışma yaşandı. EMEP'liler neden satış yaptırmayacaklarını şöyle gerekçelendiriyorlardı: "Komitenin izni alınmadan satış yapılmaz"; "sınıf dayanışması amacıyla çakmak satmak yerine komiteden izin alıp bir konuşma yapabilirdiniz"; "çekiliş yapılacak, otobüs paralarını tamamlamak için işçilerden para toplanacak; eğer işçilere çakmak satılırsa bu işler için para toplanamaz"; "zaten işçilerin paraları yok" vb...

Sınıftan bunca söz eden EMEP'lilerin gerçekte tam bir ikiyüzlülük içinde oldukları, aldıkları tutumlardan belli oluyordu. Direnişteki işçilere yardım için para toplamaya karşı çıkan EMEP'liler, çekiliş yaparak bir işçiye ödül vermeyi anlamlı bulabiliyorlar. Oysa sınıf dayanışmasının önemini öğrenerek bir çakmak alan işçi, kendi derneği, çalışması için daha fazlasını yapmaya çalışacaktır. Aslında EMEP'liler bu davranışlarıyla, işçilerin politik bilinç edinmelerinin önüne geçmeye, işçilerin geri yanlarına seslenerek kuyrukçuluğa prim kazandırmaya çalışıyorlar.

Deniz Korsu/İstanbul

Okurlardan / Yoldaşlardan...

(Baştarafı s.24'de)
bir başka programımız olacak. Fakat o zaman sosyalist toplumda yaşıyor olacağız. Orada herşeyin bugünkü gibi olmasını beklemek gülünç olurdu.

Kapitalizmin bir dizi esaslı, temel görüngülerinin yeniden canlandığı bir dönemde yaşıyoruz. Örneğin hepimizin kendi bedeninde çok iyi, daha doğrusu çok kötü hissettiği ulaşımın çöküşünü alalım. Aynı şey diğer ülkelerde, hatta muzaffer ülkelerde bile var. Peki ama emperyalist sistemde ulaşımın çöküşü ne anlama gelir? Bu, meta üretiminin en ilkel biçimlerine geri dönüş anlamına gelir. Karaborsacıların ne olduğunu biliyoruz. Bu sözcük, öyle görünüyor ki, yabancıların şimdiye kadar bilmediği bir şeydi. Ya şimdi? 3. Enternasyonal Kongresi'ne gelen yoldaşlara bir sorun. Bu tür sözcüklerin Almanya ve İsviçre'de de meydana çıkmaya başladığı görülüyor. Ne var ki bu kategori hiçbir proletarya diktatörlüğüne uygun değildir, bilakis kapitalist toplumun ve meta üretiminin en alt basamaklarına kadar inilmek zorunda kalınacaktır.

Bu acılı gerçekten düz ve bütünlüklü bir program hazırlayarak kurtulmak istemek, bu dünyaya ait olmayan, göksel, yanlış bir program kaleme almak demektir. Burada bizi eski programın bölümlerini eklemek zorunda bırakan, kesinlikle, Buharin yoldaşın nazikçe ima ettiği gibi eskiye duyduğumuz saygı değildir. İma edilen şuydu: Program 1903'te Lenin'in katılımıyla kaleme alındı; hiç kuşkusuz kötü bir program, fakat eski insanlar en çok anılarını anmayı sevdiklerinden, eskiye saygı nedeniyle, yeni bir dönemde, eskinin tekrarlandığı yeni bir program yapıldı. Böyle olsaydı bu garipliğe sadece gülünürdü. Ben meselenin farklı olduğunu iddia ediyorum. 1903'te anlatılan kapitalizm, 1919'da proleter Sovyet Cumhuriyeti'nde, tam da emperyalizmin çözülüşü sayesinde, emperyalizmin çöküşü sonucunda varlığını sürdürmektedir. Bu kapitalizmi, her ikisi de Moskova'dan pek uzakta olmayan hem Samara, hem de Vyatka vilayetinde bulunmak mümkündür. İçsavaşın ülkeyi parçaladığı bir çağda bu durumdan, bu karaborsadan kurtulamayacağız. Farklı bir program yapısının yanlış olmasının nedeni budur. Olanı ifade etmek gerekir, bir program kesinlikle tartışılmaz olanı, gerçekler temelinde saptanmış olanı içermelidir, ancak o zaman Marksist bir program olabilir.

Buharin yoldaş, teorik olarak bunu kesinlikle anlıyor ve program somut olmak zorundadır diyor. Fakat bir şeyi anlamak ve onu gerçekten uygulamak iki farklı şeydir. Somut olmak, Buharin yoldaşa göre, mali sermayeciliği kitaplara göre anlatmak demektir. Gerçekte ise çeşitli türden olgular gözlemliyoruz. Her tarım vilayetinde tekelleşmiş sanayinin yanı sıra serbest rekabet görüyoruz. Dünyanın hiçbir yerinde, ekonominin birçok dalında serbest rekabet olmadan tekelci kapitalizm olmamıştır, hiçbir zaman da olmayacaktır. Böyle bir sistem kurmak, yaşamdan kopuk, yanlış bir sistem kurmak demektir. Marks'ın manifaktür hakkında, manifaktürün kitlesel küçük işletme üzerinde bir üstyapı olduğunu söylemesi gibi, emperyalizm ve mali sermayecilik de eski kapitalizm üzerinde bir üstyapıdır. Tepesi yokedildiğinde eski kapitalizm su yüzüne çıkar. Eski kapitalizm olmadan bütünlüklü bir emperyalizm olduğu görüşünü savunmak, arzulananı gerçek saymak demektir.

Bu, son derece kolay düşülebilecek doğal bir yanlıştır. Eğer gerçekten kapitalizmi baştan sona değiştirmiş bütünlüklü bir emperyalizmle karşı karşıya bulunsaydık, görevimiz yüz bin kez daha kolay olurdu. Herşeyin mali sermayeye tabi olduğu bir sistem çıkardı ortaya. O zaman sadece tepesini yok edip geri kalanını proletaryaya devretmek gerekirdi. Bu çok hoş olurdu, fakat gerçeğe uygun değil. Gerçekte gelişme, bizi çok farklı davranma zorunda bırakan bir seyir izler. ***Emperyalizm kapitalizmin üzerinde bir üstyapıdır.*** Bu yıkıldığında, tepe yok edilmiş ve temel ortaya çıkmış olur. O nedenle programımız eğer doğru bir program olmak istiyorsa, var olanı dile getirmelidir. Var olan, birçok bölgede emperyalizme evrimlenmiş olan eski kapitalizmdir. Tandansları sadece emperyalisttir. Temel sorunlar ancak emperyalizm bakış açısından incelenebilir. İç ve dış politikanın tek bir önemli sorunu yoktur ki bu tandansın bakış açısı dışında karara bağlanabilsin. Program şimdi bundan söz etmiyor. Gerçekte eski kapitalizm tarafından oluşturulan muazzam bir temel vardır. Savaşa yol açmış olan

emperyalizmin üstyapısı vardır ve proletarya diktatörlüğünün başlangıcı bu savaştan kaynaklanmıştır. Bu aşama atlanamaz. Bu gerçek bütün dünyada proleter devrimin gelişim temposunu karakterize etmektedir ve yıllar boyunca bir gerçek olarak kalacaktır.

Batı Avrupa devrimleri belki daha düz bir seyir izleyecektir, fakat buna rağmen bütün dünyanın, ülkelerin çoğunluğunun yeniden örgütlenmesi uzun yıllar gerektirecektir. Bu demektir ki, geçirdiğimiz bu geçiş döneminde bu mozaikli gerçekten kaçamayız. Farklı parçalardan oluşan bu gerçeği, bu gerçek ne kadar çirkin olursa olsun, bir kenara atmak olanaksızdır. Başka türlü kaleme alınmış bir program yanlış olacaktır.

Diktatörlüğe ulaştığımızı söylüyoruz. Bu anlaşılabilir. Fakat bunun ***nasıl*** olduğunu bilince çıkarmalıyız. Geçmiş bizi sımsıkı tutuyor, bin koldan yakalıyor, bir adım ilerlememize izin vermiyor ya da bizi bu adımları mümkün olduğunca kötü atmak zorunda bırakıyor. Ve biz şunu diyoruz: Hangi duruma düştüğümüzü anlamak için, hangi yoldan yürüdüğümüzü, neyin bizi doğrudan sosyalist devrime yaklaştırdığını söylemek gerekir. Bu, meta üretiminin ilkel biçimleriyle kapitalizmdi. Bütün bunları anlamak gerekir, çünkü ancak gerçeği dikkate aldığımızda, diyelim ki orta köylülüğe tutumumuz gibi sorunları çözebiliriz. Gerçekten de katıksız emperyalist kapitalizm çağında neden orta köylüler var? Onların olmadığı bazı basit kapitalist ülkeler bile vardı. Eğer bu katıksız ortaçağ olgusuna (orta köylülük) karşı tutumumuz sorununu tamamen emperyalizm ve proletarya diktatörlüğü bakış açısından karara bağlayacaksak, ortaya iyi bir şey çıkmayacak ve başımızı duvara vuracağız. Fakat orta köylülere karşı tutumumuzu değiştireceksek, o zaman programın teorik bölümünde de lütfen gayret edip ortaya köylünün nereden çıktığını, ne olduğunu söyleyin. Orta köylü küçük meta üreticisidir. Bu, kapitalizmin abc'sidir, bunu ifade etmek zorundayız, çünkü henüz bu abc'nin ötesine geçemedik. Fakat bunu birden bir kenara bırakıp: "Mali sermayeciliği bile incelediğimize göre abc'ye ne gereksinimimiz var!" demek büyük ciddiyetsizliktir.

19 Mart 1919

Seçme Eserler, Cilt: 8,
İnter Yayınları, s.350-355

Parsat Piston deneyimi...

(Baştarafı s.6'da)

kazandırdı. **Üçüncüsü,** çalışmaya sunulan perspektifin önemidir. Burada temsilciliklerin değiştirilmesi çalışması başarıya ulaşmıştır. Eğer çalışma sendika değiştirilmeye yöneltilseydi başarı şansı ne olurdu, bunu bilmek zordur. Ancak bu haliyle bir mevzi kazanılabildiği açıkça görülmektedir. **Dördüncüsü** ise, sınıf çalışmasında devrimci tavrın nasıl olması gerektiğine dairdir. Devrimcilik kitlelere devrimcinin nasıl olması gerektiğini gösterebilme sanatı olarak algılanmamalıdır. Bazı kesimlerde, örneğin gençlikte, dinamik genç işçilerde, bir takım semt ve çevre ilişkilerinde bu büyük bir önem taşıyabilir. Ancak ağır sanayi işçisinin ruh hali biraz farklıdır. Güven arayışı çok önemlidir. Kendisinden tümüyle farklı bir unsuru kolayca dışına atabilir. Bu yüzden devrimciliği, özellikle sınıfın bu bölüğü içinde kitleyi harekete geçirebilme ve bunun uzun vadeli sorunlarıyla uğraşma olarak anlamak gerekir. Devrimci bir tavırla sınıfı etkileme çabası çoğu kez boşa düşebiliyor. Ancak düşüncelerimizi, ilkelerimizi, inançlarımızı ısrarla ve istikrarlı bir şekilde hayata geçirme çabası, bu çerçevede azimle çalışmak, sınıf üzerinde daha büyük ve kalıcı bir etki yaratıyor. Bu ikisinin karşı karşıya getirilmesi ters gelebilir. Ancak daha çok pratikte bu şekilde geliştiği için vurguyu buraya yapıyoruz.

Asıl iş şimdi başlamıştır derken neyi kastediyoruz? Sorun bir temsilci seçimi değildir. Eğer amacımız işçinin gücünü ortaya çıkarabilme, ona kendi gücünü gösterebilme ve mücadele yoluyla devrimci bir sınıf özelliğine kavuşabilmesi ise, önümüzde daha çok olanak vardır. Toplusözleşme bir olanaktır. İşten çıkarmalar bir olanaktır. Komitenin sürekliliğini sağlamak bir olanaktır. Temsilciler üzerindeki etkimiz bir olanaktır. Sendikanın geliştireceği tavırlar bir olanaktır. İşverenin tahammülsüzlüğü bir olanaktır. Çalışmamızı süreklileştirebildiğimiz oranda bu olanakları bir güce dönüştürme şansımız olacaktır.

Parti Programı Üzerine RKP(B) VIII. Parti Kongresi'ne Rapor

V.İ.LENİN

Yoldaşlar! Konuları paylaşma konusunda Buharin yoldaşla yaptığımız anlaşma gereğince, bir dizi somut ve en tartışmalı ya da Parti'yi bugün en fazla ilgilendiren noktalarda Komisyon'un görüşlerini açıklamak benim payıma düştü.

Kısaca, Buharin yoldaşın raporunun sonunda değindiği ve Komisyon'da aramızda görüş ayrılıklarının çıkmasına neden olan hususlarla başlıyorum. İlk madde programın genel bölümünün yapısıyla ilgilidir. Buharin yoldaş, bana göre, burada komisyon çoğunluğunun, program kaleme alınırken, eski kapitalizm üzerine söylenmiş olan herşeyi çıkarma yönündeki bütün girişimleri neden reddettiğini pek doğru açıklamadı. Buharin yoldaşın anlatımlardan bazen sanki Komisyon çoğunluğu insanların ne diyeceklerinden korkuyormuş, sanki kendilerinin eskiye karşı yeterince saygı göstermemekle suçlanmalarından korkuyormuş izlenimi çıkıyor gibi geldi. Böyle bir anlatımda komisyon çoğunluğunun görüşü hiç kuşkusuz son derece komik görünüyor. Fakat bu anlatım kesinlikle gerçeğe uygun değildir. Komisyon çoğunluğu bu girişimleri reddetti, çünkü bunlar yanlıştır. Gerçek duruma uygun değildir. Kapitalist temelden yoksun katıksız emperyalizm hiçbir zaman olmamıştır, hiçbir yerde yoktur ve hiçbir zaman olmayacaktır. Mali sermayeyi, sanki mali sermaye eski kapitalizmin hiçbir temeline dayanmıyormuş gibi gösterirken sendikalar, karteller, tröstler, mali sermayecilik üzerine söylenen her şey yanlış bir genellemedir.

Bu yanlıştır. Özellikle emperyalist savaş sonrası dönem için yanlıştır. Engels, gelecek savaş üzerine gözlemlerinde, bu savaşın beraberinde Otuz Yıl Savaşlarından daha kötü yıkımlar getireceğini, insanlığı daha ağır bir vahşete iteceğini, yapay ticaret ve sanayi çarkımızın onmaz bir karşılıkla düşeceğini yazmıştı. Savaşın başında sosyal-hainler ve oportünistler kapitalizmin yaşam direnciyle övünüyor ve bizim gibi "fanatikler ve yarı-anarşistler"le alay ediyorlardı. "Görüyorsunuz - diyorlardı- bu öngörüler gerçekleşmedi. Olaylar bunun, sadece ülkelerin çok küçük bir bölümü için ve sadece çok kısa bir süre için doğru olduğunu gösterdi!" Fakat bugün sadece Rusya'da değil, muzaffer ülkelerde de bu yapay çarkı her adımda yıkan ve eski kapitalizmin yeniden doğmasına yardım eden modern kapitalizmin muazzam yıkımı başgöstermiştir.

Buharin yoldaş, kapitalizm ve emperyalizmin yıkımının genel bir tablosunun verilebileceğinden söz ettiğinde, Komisyon'da buna karşı çıktık ve burada şunu söylemek zorundayım: Deneyin bakalım, başarılamayacağını göreceksiniz. Buharin yoldaş Komisyon'da böyle bir girişimde bulundu ve yine kendisi vazgeçti. Ben, eğer bunu yapabilecek bir kişi varsa, bunun, bu sorunla çok fazla ve çok ayrıntılı ilgilenmiş olan Buharin yoldaş olduğundan tamamen eminim. Böyle bir girişimin başarılı olamayacağını iddia ediyorum, çünkü görev yanlış konmuştur. Şimdi Rusya'da emperyalist savaşın sonuçları ve proletarya diktatörlüğünün başlangıcıyla karşı karşıyayız. Aynı zamanda Rusya'nın birbirinden eskisinden daha fazla tecrit edilmiş bir dizi bölgesinde, kapitalizmin adım başı yeniden doğuşunu ve ilk gelişim aşamasını görüyoruz. Bu görmezden gelinemez. Program Buharin yoldaşın istediği gibi kaleme alınırsa bu yanlış bir program olacaktır. En iyi halde, mali sermayecilik ve emperyalizm üzerine söylenmiş olanların en iyisini yeniden dile getirecek, fakat gerçeği yansıtmayacaktır, çünkü bu gerçeklik böyle bir bütünlükten yoksundur. Farklı parçalardan oluşan bir program güzel değildir (fakat elbette bunun önemi yok), ne varki başka bir program da yanlış olacaktır. Bu alaca bulacalıktan, farklı malzemeye sahip yapıdan uzun süre kaçınamayacağız -ne kadar nahoş, ne kadar uyumsuz görünse de. Kaçınabildiğimizde,

(Devamı s.22'de)